

NOVINER

SLOVENSKE KRATINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6:25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

IZHAJA VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%.

Rane se svetijo.

Den zmage obhajamo. Krivica je premagana. Krivica, ki je Pravičnoga ranila na rokaj, na nogaj, na srce, v celom teli i v celoj duši, je zbežala. Prestrašila se je svetlobe, tiste svetlobe, v šteroj le žarelo razbito telo. Rane, po šterih je štela krivica zmagati, ka Pravičnoga več ne bi bilo, te rane se zdaj svetijo i vsakomi glasno kričijo: *virtus vulnere crescit* — moč po ranaj raste.

Dobra mamika, ki si še od morja globšo bolečino pretrpela, gda si pod križom svojega božega Sina stala, si zdaj puna veselja, tolažbe, miru. Nega takše globočine, niti visočine, kakša je lepota tvojega sina, tvojega Boga Jezusa po goristanenji. Veselo njemi popevaš radostna mamika: Moj Jezus pa žive, več nikdar ne vmerje, o kakše veselje! Vse radosti sveta od začetka toga i do konca njegovoga, skupno vzete so samo edna kaplice tiste blaženosti, štero si čutila, gda si obinola svojega od mrtvih staloga nemrtnoga sinika i gledala njegovo večno lepoto i diško. Rane, štere njemi je hüdobija vsekala v bože telo, se najlepše svetijo. Meč, ki se je pri tom sekanji ran najbolje opičo v tvoje materno srce, je postao zdaj vretina vse sladkosti, ki jih svet ne zmoro. Premagana je krivica: vrag, greh i teva plačilo pekeo i smrt. Začelo se je večno blaženo življenje za vsakoga, ki se ne boji ran. *Virtus vulnere crescit*. Tista duhovna moč, štera nas more iz te zemle proti večnomi veselji zdignoti, je samo v ranaj, samo v trpljenji. Ki nešče trpeti, nešče blažen biti. Ki za Boga i njegovo pravico nešče sprejeti ran osmehavanja, ošpotavanja, dolgledanja, preganjanja, ne je vreden veselja odičenoga Jezusa i radostne matere Marije.

Rane se svetijo i ne preganjalci. Ki se šče svetiti, naj se poda v boj za pravico Jezusovo i se ne boji v tom boji ran sprejeti. Rane se svetijo, a samo rane i samo te rodijo blaženost.

Mekni se meglica!

Mekni se meglica!
Tira te hišica:
Ne vidi se mi kras. —
Ne vidim Njem' v obraz,
Ki Večna Istina!
— Mekni se meglica!

Mekni se meglica!
Kara te rožica:
Precvela bi lepo,
Če tebe neb' bilo,
Oltar krasila bi . . .
— Skadi se megla ti!

Mekni se meglica!
Toži te ptičica:
Ne vidim na goro,
Da spevlem tam sladko,

Premagao je smrt Zveličar naš, Aleluja!

Razveselim Boga,
Ki dobro vse nam da.

Mekni se meglica!
Te goni zvezdica:
Bi gledala Boga,
V oltari ki doma,
Kmico presvetila,
Vse k Njem' napotila.

Mekni se meglica!
Blatna je cestica,
Ka vlačiš se po njej,
Potnik ne ve naprej.
Ne vidi njem' oko,
Kak lepo je nebo!

Mekni se meglica,
Da spevle ptičica,
Da cvete rožica,
Se smeje zvezdica,
Da človek „boži hram“,
Zaspevle: „boži san“!

Naš greh je meglica, . . .
Na vüzem stirana

Alle — Alleluja!
Pri grobi Svetlost je,
V Njej megla ne žive
Alle — Alleluja!

Srčen.

Velka nevarnost.

V spomini nam je ešče groza svetovne bojne, pa li se je ešče ne naselo mir v srcaj vsega človečanstva. Samo sovraštva, samo moč sile vidimo vseširo. Že se pripravljajo države na ešče bole grozno bojno. Znanost, iznajde služijo — smrti, pokončavanji. Dosta se dnes guči pa piše, kakša bo prišestna bojna. Že v preminočoj bojni so proti konci morili s plinom, ali samo na frontaj. Zdaj pa grozijo, ka vničijo sovražnika s plini že doma! Z letal bodo puščali na zemlo bombe, v šterih bo plin, ki se razkadi v meglo; dale bodo zlevali strupene tekočine itd.

Kakši so vojni strupeni plini? To so snovi, štere morejo vsakše živo bitje v hipi vmoriti ali pa oslabiti. Takše strupe (če-

mere, gifte) nūcajo v formi plina, tekočine ali trde snovi. Pri navadnoj toploti so vojni strupi večinoma tekočine ali trde snovi, ki ešče samo po eksploziji spremenijo svojo obliko. S plinom napunijo bombe pa granate; gda se bomba raztrešči, ostanejo strupene tekočine kak drobne kaplice dežda ali megle ešče dolgo v zraku pa so tak življenji nevarni. Vojni strup se delijo v več vrst. Edni zadušijo človeka, čí pridejo v plūča; drugi, pravi strupi, delūjejo na možgane, tak ka človeka omamijo i vmorijo; tretji povzročijo na koži mehere pa otekline — med temi je najnevarnejši strup, ki ga poznamo: iperit. Štrte vrste plini pa dražijo v nosi sluznice, človek more neprestano kihati. Peti pa prisilijo na skuze, tevi zadnjivi vrsti sta navadno ne smrtno nevarni. Takše nūca dnes policija v velikih mestaj, gda velke vnožine delajo nemire. Kakši so vojni plini? Ništerne lahko spoznamo z očmi, ništerne z vohenjom ali pa komaj s posebnimi pripavami. Poznajo aparate, s šterimi lejko plin že ozdaleč odkrijejo. Klor je zeleno žute farbe, je bole gosti pa žmeten kak zrak. — Fosgen je zelenkasti, diši kak gnjilo listje. — Modra kislina diši po bridki mandulaj. Iperit žuto zelenkasta tekočina, ma dūh po česneki. Eden plin pa poznajo ženske, gda peglajo z vogeljom, glava je boli, ar vdihavajo takši strupeni plin.

Kak se obranimo proti nevarnosti? Vučenjaki so znašli takše snovi, štere te nevarne strupe vničijo i je napravijo neškodlive. Najbole znana takša snov je klorovo vapno. Takše snovi denejo v maske. Gda začutimo nevarnost, za prvo silo namočimo robec v vodo, oli, jesi ali glicerin pa vujdemo na varno mesto. Čí nevarnost dolgo trpi, so pa potrebne prave maske, štere se denejo na glavo. Na Francuskom so že kupili za vsakoga državlana edno maske. V Ameriki pa v Rusiji pa majo pripravljene že podzemelske zidine, kama bi se skrili, čí bi je napadno sovražnik s strupenimi plini.

Vūpajmo se, ka ne doživemo takše nevarnosti pa ka že ednok spoznajo narodje istino, štero je zapisao naš največši pesnik Prešeren:

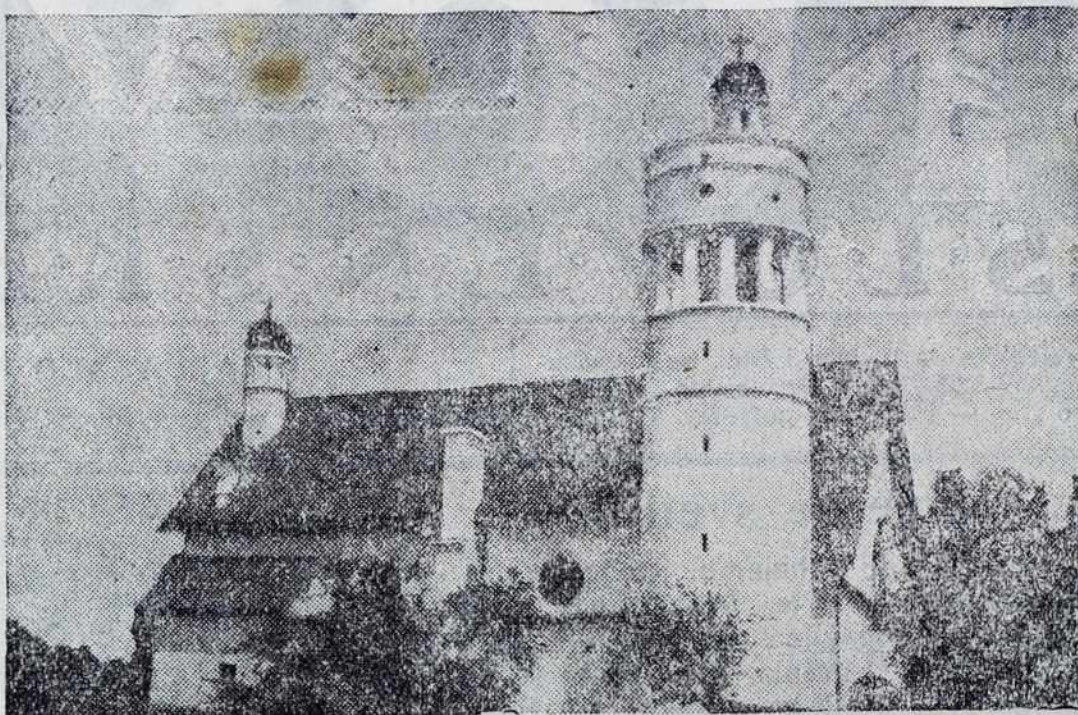
da smo ljudje vsi bratje,
bratje vsi narodi —
da ljubiti mor' mo se!

Gimnazija Slovenske krajine.

Slovenski narod ma v Sloveniji 12 gimnazij, med šterimi je tudi naša v Soboti, a je samo štirirazredna. V dravskoj banovini je 1.300.000 prebivalcov, tak pride na okoli 100.000 prebivalcov edna gimnazija. Slovenska krajina pa ma ravno okoli 100.000 preb. — pa le nema popune gimnazije, ki bi njoj šla že po številu lūstva! Mi dobro znamo, ka so višje razrede na sobočkoj gimnaziji ne prepravili zavolo pomenkanja dijakov. Pa če je že od toga guč, te ešče ednok povemo, ka je v višji razredaj ravno zato čiduže bole kapalo število dijaštva, ar je od l. 1925. dale ne bilo mira — vsako leto so zapirali razrede pa burkali stariše i dijake. Pa li se je v prve razrede vsako leto vpisalo veliko število dijakov, ka javno svedoči, ka bi višji razredi sobočke gimnazije meli zadosta vučencov, če bi bio njeni razvoj zdrav pa miren!

Sam prosvetni minlster je te mesec pravo v skupščini, ka trbe število gimnazij v državi zmenšati. Što de se tak bole bojao, ka ga dojde ta nesreča — kak ravno mi v

Nova cerkev v Bogojini je posebnost ne samo za našo krajino, nego za celo Slovenijo i lahko povemo tudi za celo Jugoslavijo. Načrte za njo je napravio kak je že znano, univerzitetni profesor v Ljubljani g. Jožef Plečnik. Cerkev je v notranjščini ešče ne popolnoma gotova. Farniki pa majo dobro volo cerkev kempri dogotoviti, zato so znova oprosili gospoda profesora, da njim pomaga z dobri minasveti i z načrti za oltare i drugo notranjo opremo cerkve. Ne bi bili namreč radi, ka je vse hvale vredno, da bi to veleumetnino s kakšov neprimernov notranjščinov pokvarili. Zda se ravno delajo nove klopi za cerkev tudi po načrtaj našega velkoga mojstra g. Plečnika.

Slov. krajini? To pa zato, ar je naša gimnazija že nepopuna i zato, ar je prišlo že v navado, ka jo prepravljajo. V toj skrbi — te skrbi nam nišče nemre zabraniti! — ponavljamo, ka smo že od 1925. leta dale neskončnokrat pravili: *gimnazija v Soboti je za Slovensko krajino življenjskoga pomena*. To telko pomeni, ka jedino ž njov more naša krajina živeti, kak je njena pravica. Človek toti more živeti — čí je zdrav — ob samom krūhi pa vodi v temlici, pod zemlov itd., ali njegovo naravno i popuno življenje je to ne. Ta prilika osvetli pomen naše gimnazije: Slovenska krajina ma popuno pravico, ka se njeni sinovje šolajo, postanejo dūhovniki, vučitelje, pravniki, inženiri, vučenjaki, umetniki. Naši lūdje morajo doprinesiti slovenskoj kulturi, znanosti svoj deo — to zahteva vse življenje slovenskoga naroda, naj vse krajine, gde živejo Slovenci, prinašajo najboljše, ka majo, vsem drugim.

To je poleg narodnoga pomena — naša gimnazija je na meji trej držav! — velki kulturni pomen sobočke gimnazije. Gimnazija v Soboti je bila prva slovenska šola, ki je bila odpreta v Slov. krajini v oktobri 1919. leta.

To šolo naj bi mi zgūbili? Če se to zgodi, te ostanemo samo delavci, ki bomo hodili na Francusko pa v Nemčijo, dokeč nam tam ne zaprejo dver! Slovenska krajina, zbūdi se!

Slovensko vseučilišče.

Kak more vsaki naš človek poznati našo gimnazijo, tak more poznati naše *slovensko vseučilišče v Ljubljani*. Ar posebno pri nas malo kaj čujemo od toga, zato je potrebno večkrat spregovoriti o tom. Vseučilišče je najvišji dom znanosti v narodi, zato ga more vsaki poznati.

Najprle si nakraci poglednimo starinska vseučilišča. Gda dnes čujemo to reč, te si navadno mislimo samo, ka se tam mladina pripravla na različne stališe. V začetki je pa ne bilo čisto tak. Pred kakšimi 800 leti, gda so nastale prve „univerze“, je za službo ne trbelo višije šole. Na vseučilišču so šli samo tisti, ki so se šteli kaj več navčiti. Vučenjacje so predavali svojo znanost, mladina pa je od vsej strani sveta prihajala je poslušat. Profesorje pa dijaki so sklenoli zvezo, štero so latinski zvali „univerzitas“, odked ešče dnes ime univerza. Dijaki so šli iz daleki krajov na

šole velki vučenjakov. Po cela leta so ne prišli domo, po poti so si služili strošek s spevanjem pa igrami, po varašaj, gde so bile univerze, pa so bili dijaki najbolje veseli pa znameniti stan. Dosta so prespevali po krčmaj, borili so se med seboj, v strahi so držali meščane itd.

Najbole znamenite univerze so bile na Francuskom Parizi, v Italiji pa v Padovi i Bologni, sledkar tudi v Nemčiji. Novi časi so prinesli tudi novo formo univerzi pa jo razširili po vsem sveti. Što je šteo dosegnoti kakši vučeni stališ, je mogeo obiskavati vseučilišče. Slovenci smo meli začetke visike šole že pred dobrimi 300 leti, gda je v Belgradi ne bilo niti osnovnih šol, v Zagrebi pa tudi ne dosta več. Ali visika šola v Ljubljani je naskori preminola; zdržavali so jo jezuitje. Gda je Napoleon osnovao iz slovenskih pa horvaških krajín „Ilirsko provinco“ s središčom v Ljubljani — pred 130 leti, — te so Francozi znova osnovali v Ljubljani visoko šolo, ki je pa živela samo par let. — Vse 19. stoletje so slovenski visokošolci hodili v tujino, največ v Beč, Gradec, Prago itd. Vnogo so se borili Slovenci, da bi dobili v domovini svoje vseučilišče, ali zaman. Komuj 1919. leta smo dosegli, ka se je osnovala v Ljubljani *slovenska univerza*.

Naše vseučilišče ma pet fakultet: modroslovno, pravniško, tehnično, zdravniško pa bogoslovno. Letos jo obiskavle že skoro 2000 slūšatelov, redni profesorov ma 88 pa ešče dosta zvūnredni predavatelov. Tak se dnes v domačem slovenskom jeziki pa na domačoj zemli pripavla naša mladzen na svoje stališe. Pa vseučilišče je ne navadna šola, gde bi se včili kak kakše obrti — tū se more vsakši zaistino poglobiti z vsem razumom pa vsav volov v svojo znanost. Profesorje so najbolši naši vučenjaki, šteri ne vzgajajo samo dijake v znanosti, nego sami raziskavlejo pa brodi jo svojo vučenost ino tak spravljajo v sveti dobro ime našemi vseučilišču pa slovenskomi narodi.

Na žalost naše vseučilišče ešče nema svojega doma, kakši je potreben. Zda se v glavnom poslopji stiskavata samo modroslovna pa pravna fakulteta, ove tri so vsaka posebi. Pri nas je nigdar ne bilo za to veliko potrebočo penez! Ešče so večkrat grozili, ka zaprejo celo univerzo, ali bar ništerne oddelke — tak so želele i želejo tiste prazne glave, štere nemrejo razmiti velkoga pomena našega vseučilišča i se

ga tudi bojijo. Univerza je dom znanosti pa istine — zato je ne trpijo tisti, šteri ne hodijo po tej poti i se bojijo, ka bi ljudje, šteri pridejo z univerze, vodili narod po pravičnoj poti v dobro bodočnost!

Lastivno vseučilišče je za naš narod neobhodno potrebno! Ob priliki 10 letnice naše univerze v Ljubljani so „Novine“ (16 jun. 1929) zapisale: „Stem, da smo dobili svojo univerzo, smo ešče komaj postanoli Slovenci popolen samostojen narod. — Slovenska krajina zna, da bo iz sobočke gimnazije i z univerze v Ljubljani, prišla pomoč tudi njoj.“

K tem rečam nemamo dnes kaj dodati. Želimo, naj nam slovensko vseučilišče vzgaja pošteno slovensko izobraženstvo, naj dela duže v zdajšnjem duhu!

Slovenske vüzemske navade.

Oba največšiva katoličanskiva svetka — Božič pa Vüzem — mata poleg čisto verskoga pomena pa svetosti tudi nekaj po človeče lepoga na sebi. Dokeč je to spametno, je ne nikaj slaboga, ešče dobro je. Gotovo de vsakši rad čteo, kakše navade držijo Slovenci po drugi krajinaj. Vidili bomo, kelko so spodobne našim pa kelko ne.

Na cvetno nedelo se začnejo že vüzemske navade. Prinas te nesejo v cerkev máčice, na Štajarskom, Gorenjskom, Dolenjskom, Goričkom pa po Koroškom so pa v návadi „butare“, spletene z leskovih šib, na vrhi pa majo brščan, oljko ali borojčin vršiček. Vmes so pa privezana jaboka ali pomaranče. Ništerne majo vmes pisane lesene trake. Butare so lejko čisto male ali pa visike kak človek. To nesejo v cerkev. Inda sveta so se takše butare držale za vnože šatringe pa vraže; polagali so je živine, branili so se proti kačam itd.

V velkom tjedni pa „odidejo zvonovje v Rim“, pravijo. V ništerni krajaj so deca mesto škrbetačke prinesla k cerkvi stare deske pa drugo ropoterje i to so tam razbili. — Vnogi se na velki četrtek pa v soboto mujejo, edni zato, ka bi si oprali grehe, drugi, ka ne bi lišaja dobili. — Či na velki petek dešč ide, te de jako nerodno leto. Na velko soboto se vsešerom blagoslavla ogen pa voda. Deca idejo z gobov po novi ogen, ništerni niti prle ne zakörjijo, liki ga počakajo. Na Koroškom hodijo z gorečimi báklami po vesi, pravijo, ka „comper preganjajo“; po njivaj pa nosijo bákle i prosijo za dobro letino. Večer zažgejo kres, kak tudi na Štajari — tu ga zovejo „vuzemnice“ — pa v našoj krajini.

Med „glorijov“ se zvonovje povrnejo z Rima. Što li more, se naj te muje. Odvečara pa nesejo — nešterni na vüzem zajtra — k žegnji. Po nešterni krajaj se radi postavijo, štera vekši korbeo nese, pa dene blazinico v korbeo. Gda pa bežijo proti domi, se lejko osramoti, či spadne. Štera de prle doma, se oženi.

Na sam Vüzem — po Slovenskom pravijo največ velika noč; vüzem pravijo tudi Štajarci pa v Beloj krajini — je po ništerni krajaj vüzemska procesija. Te se dečki radi svadijo, šteri do nosili zastave. Zdaj se jej žegen. Ren pomeni Kristušovo trpljenje, meso pa Njegovo telo. Posebno lepe navade so remenice ali remenka; na Štajarskom (tudi pri nas) „pisanice“, indri „pirhi“. Naša remenica shaja z „rumenice“, to je pa v staroj slovenščini pomenilo: erdeče jajce. Ka pomeni vüzemsko jajce? Cerkev nam razlaga etak: kak se z jajca preklüvle živo pišče, tak je Kristuš z gro-

Aristide Briand, bivši večkratni francoski ministerski predsednik in minister za zvénešnje zadeve, ki je pred kratkim mro v Parizi, kak so naše Novine že poročale. Briand je ostao do svoje višše starosti ledičen pa nenavadno mladosten i bister. Vekši del svojega življenja je posveto politiki, gde se je posebno zavzemao za mir med narodi, posebno pa je delao vsešerom proti vojski. Pariz njemu je priredo veličasten pokop.

ba stano. Lúpinje praj pomeni grob, bilak prté, zučak pa Jezusa samoga, tak pravijo.

Remenice znajo posebno lepo „pisati“, okrasijo je z lepimi črtami, rožami pa napisi: srce, križ, kelih pa „Aleluja“ se vidi na njih. Posebna navada je „pirhe sekati“. Mladina meče v jajce penez, či ga zadene, je njegovo. Na te den jejo tudi posušene repne olúpi z imenom „Aleluja“.

Vüzemski pondelek je bole svetsko veseli den s plesom. (Dosta greha se včini na njih. Vr) — Najlepši so pa v vüzemski dnevaj cerkveni obredi. Zamislimo se v nje, preživimo svetke v krščanskoj lübezni pa miri. . . . Naj nam bodo začetek novoga, srečnejšega življenja, takšega, ka mo mislili tudi na duševno, ne samo na telovno pa svetsko srečo. Blagoslovljene svetke!

Kak je negda bilo.

Naša mladina že skoro nikaj ne ve, kak i v kakši časaj so živeli naši dedeki, če njim kakša mamica ali dedek pripovida vle od gospočine, od table, od pandurov pa druge spomine iz indašnjih časov — te samo kimlejo mladi z glavov. Ništerni si nemrejo vsega toga misliti, ništerne pa to ne briga!

Očuvalo se nam je nekaj spominov, šteri pripovida vle kak se je godilo pred 70 leti našemi slovenskomi narodi pod Vogri. Tej spomini so bili v tistom časi zapisani, zato so tem bole istinski pa poslušanja vředni. V l. 1868. se je vršo v Ljutomeri prvi slovenski tabor i tu je bilo navzoči okoli 600 lüdi iz naši dolnji krajov. Tabori tistoga časa so bila velka spravišča, na šteri so vnožine Slovincov zahtevale svoje pravice od avstrijske vlade. Na prvom smo bili zastopani tudi mi! — Med nami so bili tudi duhovniki, ki so bili naročeni na slovenske liste pa knige iz Ljubljane.

Pravic je naše lüdstvo ne melo nikši. Samo gda je trbelo iti poslance volit, te so dobri bili. Tak nam pravi tisto staro

poročilo: „Mi vogrski Slovenci volimo dva poslanca za državni zbor v Pešti. Mi iz zalajske županije ga volimo na Bakši z Vogri vküper; Slovenci iz železne županije ga pa volijo sami v Soboti. Volimo deakovce pa levičare, ka je to, toga naš kmet ne razmi. — Tak se nas je pelalo prek 80 kol na Bakšo, z zastavami, naprej mužika našega vrloga učitelja Murkoviča (z Beltinca). Do Bakše je bilo vse dobro pa veselo, jesti pa piti po poti zobston, kelko smo šteli. Na Bakši so nas že čakali vogrski volilci levičari, strašno kmično so nas gledali pa gotovo bi na nas vdarili, či se ne bi 60 dragonarov med nas postavilo, šteri so meli dosta posla, ka so krvavo volilno bitko preprečili. Volitve so trpele celi den pa celo noč do drugoga dneva opoldne. Naši siromaški Slovenci so šteli domo vujti, tak je je to dugočasilo — ali Vogrin se je niti eden ne do slednje minute z mesta geno, oni so razmili, zakaj ide.

2. aprila so pa bile volitvi v Soboti, gde so si katoličanski pa luteranski Slovenci iz železne županije nasproti stali. Tak so šli z vesnic v Soboto: naprej konjeniki z zastavami, s kričanjem. Na sobočki njivaj so dobili zajtrk. Za krščakom je meo vsaki listič, s šterim je dobo obed. Na volišče so pa púščali skoz edne dveri edno stranko, skoz druge drugo. Ves den so bili vsi na mestu brez jela pa pila — ešče celo noč so stali okoli ognja. Edni so meli 42 zastavi, drugi pa 70.

Lüteranje so bili levičarje, katoličani pa Deakovci. Ne so pa znali ne edni pa ne drugi, ka to pomeni. Mislili so vsi, ka ide tudi za vero. Zmagali so lüteranje, njihov poslanec dr. Berke je dobo 300 glasov več. Berke je fiškališ, po rodi Slovinc, kakpa madžaron ali nikaj posebnoga, tak ka ednim pa drugim nikaj ne pokvari.

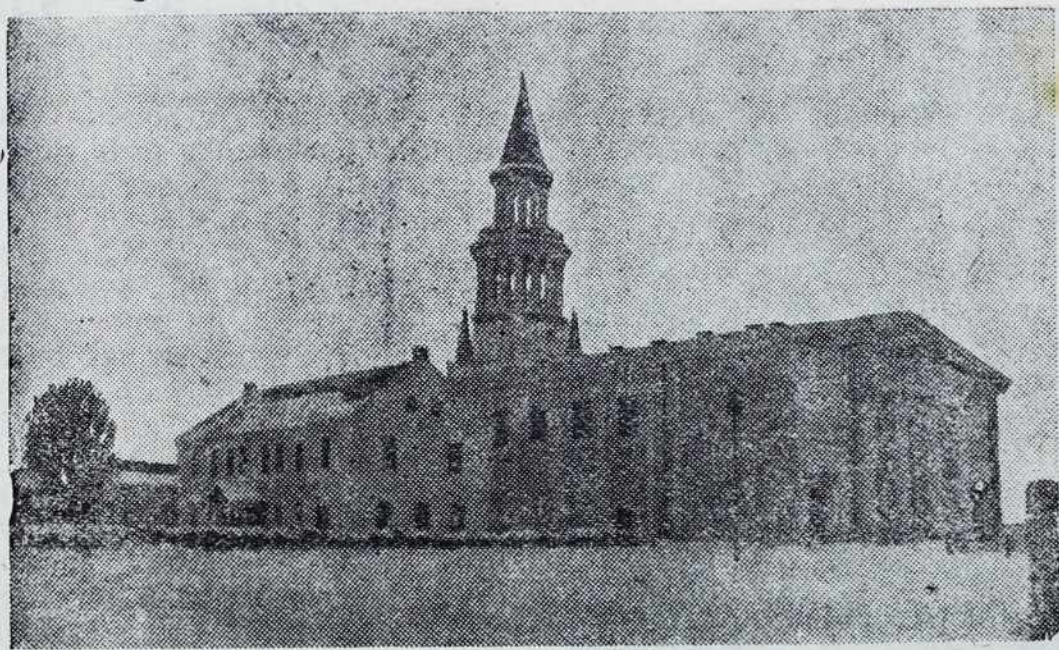
Tak se je godilo to dale do naših dni. Vogrskie volitve so znane kak javne po svojoj krivičnosti. Naše lüdstvo pa ne prišlo do svojih popunih pravic nigdar. Dobro se je pa včasi spomenoti na to, ar je zgodovina prej učitelica življenja!

Naši dedeki pa mamice nam znajo tudi pripovedavati od ovsenoga krüja pa takšega z mekim. Mi se pa dnes staramo zavolo našega. Dostokrat tudi dnes nega bolšega — ali smo na bolšem ali na slabšem, kak v stari časaj? Dosta takšega mammo, ka inda ne bilo — pa nam je li ne bolše; dosta pa nam dnes menka. ka je inda bilo: več treznosti, delavnosti, lübezni do domačije pa zadovolnost z domačim.

Vzrok denešnje krize.

Kriza! Što še ne čüo te reči? Reč je grčkoga izvora i pomeni po našem med drugim stiska. V tom pomeni jo dnesden neštetokrat čüjete, kamakoli idete. Pa tudi če vzemete v roke kakšikoli časopis, skoro na vsakšoj strani najdete reč kriza. Če se telikokrat na den omenja v pogovori i po časopisih, te nekaj že mora pomeniti. Denešnja kriza teliko pomeni, da je življenje milijonov lüdi v nevarnosti zavolo pomenkanja. Kak vničuje kriza življenje teh milijonov? Ne zadavi jih na ednok, nego pomali žaga vejo, na šteroj stojijo, dokeč se veja ne začne že nagibati i se nazadnje potere, če ne bo od nikod pomoči.

Če ščemo spoznati denešnjo krizo, ki tudi našoj krajini ne prizanesla, te moremo poglednoti gospodarstvo prek mej naše krajine i še v druge države, ar je gospodarstvo vsega sveta med sebov v zvezi i

Frančiškanska cerkev v Šiški v Ljubljani, štera je tudi zidana, kak bogojanska, po načrtaj našega velkoga majstra profesora Plečnika. Tudi ta cerkev je svojevrstna, odgovarja po vsem cerkvenim predpisom. Človek ma vtis, gda pride vanjo, da je stopo v edno lepo veliko rimsko baziliko. Ta cerkev je po svoji prostornini edna izmed največjih cerkev v Sloveniji. V naši krajini mam po leg bogojanske cerkve eše edno Plečnikovo delo. To je novi mramornati oltar v martjanskoj cerkvi.

je v tom pogledi tudi naša mala krajina odvisna od svetovnega gospodarstva. V svetovnem gospodarstvu igrajo dnes jako važno vlogo tovarne, (fabrike) zato si bomo morali tudi te nikoliko poglednoti, če ščemo razmiti, kakši so vzroki denešnje krize.

Najznačilnejšivi lastnosti denešnje krize sta *brezposelnost*, to je ka nega dela i *nadprodukcija*, ka teliko pomeni, da majo tovarne več blaga napravljenoga kak ga morejo odati, ravnotak so škrinje pune zrnja, pa nega kupca.

Brezposelnost je posebno v tistih državah jako razširjena, v šterih je dosta tovarn. Pa tudi prinas je ne menka. Dela nega za vse, ki bi radi delali. Krüh nam je že dugo bole na tenci hodo, zdaj nam pa že celo delo zmenkuje. To je že preveč! Ljudje mogoče nigdar neso meli teliko vole delati kak dnesden, kda nam delo zmenkuje! Poglejmo samo našo malo krajino. Vsakše leto se jih je več jezer odpelalo v tujino — v Nemčijo, Francijo — i v Slavonijo, da bi si tam kaj zaslužili, ar doma vsi nemajo zadosta dela. Na jesen ali po dveh, treh letih so se z veseljem vračali v domači kraj, zato ka so s sebov prinesli tudi nekaj penez, ki jih doma nikdar ne bi mogli zaslužiti.

Ali je pa v tistih državah, kde so naši delavci dozdej dobivali delo, teliko dela, da domači delavci ne vtegnejo vsega spraviti? O, ne! Še dosta več ljudi je brez dela kak prinas. (Omenim, da so brezposelni v Nemčiji i Franciji povečini delavci, ki so delali v fabrikah i na razmije kmečkoga dela, zato so naši delavci tam največ pri kmetaj, kde še ne bilo brezposelnosti). V Nemčiji je na priliko blüzi šest milijonov brezposelnih. Samo v zadnjem meseci je to število zraslo za eden milijon. V najbogatejšoj državi sveta, v Ameriki, je nad deset milijonov brezposelnih. To so, ka ne, številke, ki dajo misliti! Vsi tej delavci so dozdej delali po različnih fabrikah. Zadnja leta so jih pa fabrike začnole odpuščati od dela, ar majo vse magazine pune blaga, kupca pa nega. Zato fabrike samo telko delajo, kelko lahko odajo. — Ali je ne to čudno, da majo fabrike pune magazine blaga, tak da več nemajo kama devati novo blago, velika večina ljudi pa hodi raztrgana pa bosa okoli? Pa tudi žitnice so pune zrnja, milijoni ljudi pa lakoto trpijo! Ali je ne to čudno? V Ameriki vagone

pšenice v morje sipavlejo, ar se bojijo, da ne bi cena pšenici preveč spadnola, poleg pa majo deset milijonov ljudi brezposelnih, ki si nemajo s čim kupiti vsakdenešnjega krüha. Pred kratkim je nekši časopis pisao, da mora v Ameriki vsakši gospodar, ki oda pšenico, dati vkraj nikelko procentov, da potom za te procenete kupijo pšenico, ki jo bodo vničili. V Južnoj Ameriki v Braziliji mašine kürijo s kavov, ar je ne morejo odati.

Vsega je tak zadosta na širnom sveti. Živeža mam teliko, da bi se dve leti lahko prehrano celi svet, ne da bi trbelo kaj povati. Blaga je teliko v različnih magazinah, da bi se lahko vsi ljudje na sveti pošteno na novo oblekli — pa denok stradam i nosimo raztrgano obleko. Ali je ne to čudno i še bole žalostno? Pa se še oglašajo ljudje, ki vüpa jo trditi, da je Bog kriv vse krize! Bog, ki je dao človeki tak bistro pamet, da je zgrüntao najrazličnejše stroje, s šterimi je lahko napravo teliko blaga i s šterimi je lahko zemlo tak obdelavao, da je dosta več rodila, kak človek potrebüje, te dober Bog, ki celo za ptice pod nebom i za lilije na poli skrbi, da ne prejdejo, je te kriv, da človek, podoba boža, kaple v dvojnost, kda čüti nad sebov to strašno krizo? Što je tak drzen, tak hüdoben, da šče zdaj vüpa Boga kriviti te krize! Ne Bog, nego **ljudje sami so krivi te strašne krize**. Bog je dao človečanstvi vsega v obilnosti, samo ljudje toga neso pravično razdelili med sebov. Neštérni so vse bogastvo skopali pod sebe, drugi pa morejo zatoga volo pomenkanje trpeti. I tistih ništérnih (imenüjejo se s tujinskov rečjov kapitalisti) je samo deset del vseh ljudi, vsi ostali pa trpijo to grozno pomenkanje.

Nastane pitanje, kak je denok to mogoče? Na kakši način je svet gospodar, da je zdaj nastanola takša grozovita razlika med prgiščov neštérnih takzvanih kapitalistov, ki majo bogastvo vsega sveta v svojih rokaj i med ogromnov vnožinov siromakov, takzvanih proletarcov, ki nemajo niti teliko, da bi lahko tak živeli, kak se za človeka spodobi. Kriv je tomi takzvani kapitalizem.

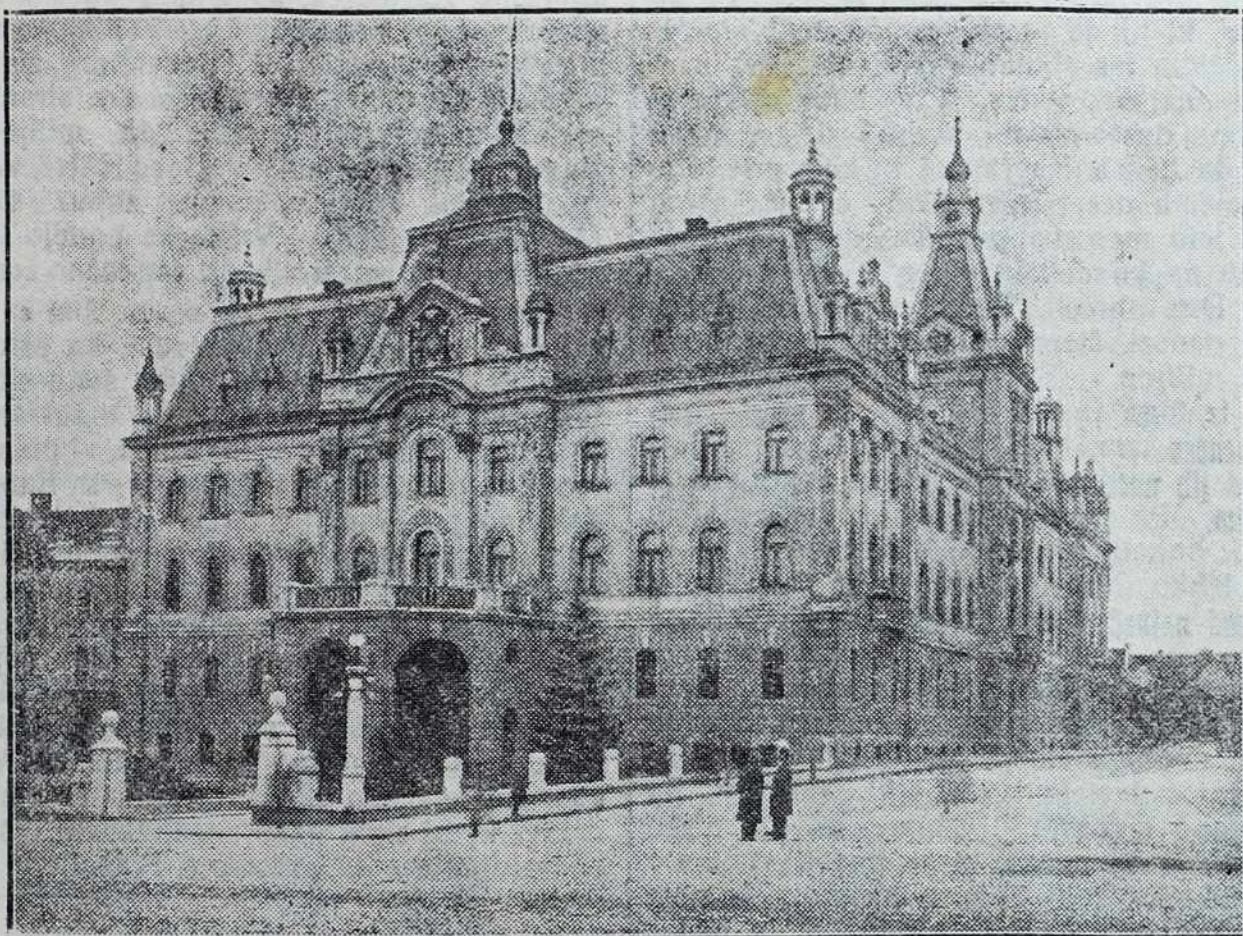
Ka je kapitalizem? Što je kapitalist? Lehko bi povedali, da je kapitalist tisti, ki je lastnik kakšega veleimanja (ki je lahko kakše veliko posestvo, ali fabrika, ali rudokop itd.) i s tem imanjom dela dobičke, štere pa ne razdeli pravično med delavce,

ki delajo na tom imanji, nego si jih sam pridrži. Imanje samo od sebe ne nese nikšega dobička. Zato so potrebni delavci. Vsakši kapitalist gleda na to, da njemi imanje nese kem več dobička. Pravzaprav vsakši pameten gospodar skrbi, da s kem menšimi stroški kem več pridela. Ali kapitalist dela veliko krivico s tem, da ne da pravične plače svojim delavcom, nego skrbi samo zato, da njemi ostane kem več dobička.

Vzemimo eden vzgled za kapitalista. Nekak ma fabriko za leder delati. Glavni namen, ki ga ma pri fabriki, njemi je te, da bi njemi fabrika nesla kak največ dobička. Da to dosegne, skrbi 1. da ma v fabriki kak najmenje delavcov i da tej kak največ napravijo; 2. da se z delavci pogodi za kem menšo plačo; 3. da kože iz šterih zdelüjejo leder, kem falej küpi; 4. da leder kem dragše oda. Pravimo, da v ednom leti ta fabrika napravi ledra, ki je vredno 500 jezero dinarov. Vsi stroški pa, ki so bili pri izdelavi ledra (plača delavcov, zdržavanje mašinov, kože itd.), znašajo 400 jezero dinarov. Čistoga je ostalo 100 jezero dinarov. To je dobiček i vse to ostane fabrikanti. Drugi delavci dobijo na leto okoli 6000 Din. i so delali z žülnatimi rokami, fabrikanti pa ostane 100 jezero Din. i mogoče niti nikaj ne delao, nego so njemi vodili fabriko plačani inženjerje. Ali je to pravica? Zdrav razum nam pove, da je tü nekaj ne vredü. S tem dobičkom fabrikant lahko povekšava fabriko, da več ledra zdelüje i zato tudi več dobička nese, ali pa vloži peneze v banko, kde njemi tudi rastejo sami od sebe zavolo obresti (interesa). I tak je mogoče, da kem več što ma, tem več bogastva si lahko spravi, ne da bi sam kaj več delao.

Znamo pa, da je vse zemelsko bogastvo, če tudi je v najrazličnejših stvareh, omejeno (ne je neskončno, ma mejo. Vr.) Zato je nujno, da kem več bogastva što pogrmadi pod sebe, tem menje ga majo drugi. Zato bi morale države, ki bi v prvij vrsti morale skrbeti zato, da ma ljudstvo zadosta vsega, ka potrebüje za zemelsko življenje, izdati zakone, s šterimi bi prepovedale posameznikom, da bi si prek določene meje vnožili bogastvo, ar pri tom drugi pomenkanje trpijo. Toga pa nevčini niedna država, ar neščejo viditi v kapitalizmi nikše krivice. I tak je mogoče, da si neštérni spravijo milijone, ja še celo milijarde, drugi pa trpijo pomenkanje. Tak si je spravo n. pr. v Ameriki Ford, ki ma tovarno za motore, edno milijardo dvesto milijonov dolarov. Poleg njega je v Ameriki 496 dolarskih milijonarov, ki majo 60% vsega narodnoga premoženja v svojih rokaj. Ali so za te milijonare posebi delali peneze? Ne. Tej penezi bi morali biti razdeljeni med ljudstvom. Kem bole pravično bi bili razdeljeni med vse ljudi, tem ležej bi bilo življenje. Zdaj pa ga majo samo neštérni, drugi pa morajo trpeti pomenkanje.

Vzemimo še eden vzgled za kapitaliste. V zgoraj navedenom primeri je samo eden lastnik fabrike i sam dobi vse dobičke, štere njemi nese fabrika. Mogoče je pa tudi, da ma fabrika več lastnikov, ki si potom delijo dobiček. Kak je prišlo do toga, da je več lastnikov edne fabrike? Dogovorili so se, da s skupnimi penezami dajo postaviti fabriko. V te namen da vsakši določeno vsoto penez. To so takzvané **delnice** ali dividende. Eden lahko več delnic küpi. Kda je tovarna gotova i začne delati, nese dobiček na podoben način, kak smo zgoraj vidili. Dobíček si razdelijo tej, ki

Slovenska univerza v Ljubljani. To je najvišja šola vsej Slovincem, štero smo si spravili s svolov delavnostjov i nesebičnostjov. V toj zidini, kak jo vidimo na sliki je rektor, to je ravnatelj cele univerze pa pravna i modroslovna fakulteta. Bogoslovna i medicinska fakulteta (gde se za doktore včijo) kak tudi tehnika (gde se včijo za inženire), majo svoje posebne zidine, ka vse je postavljeno s penzi slovenskoga ljudstva. Država plačuje samo profesore i da vsako leto nekoliko podpore za vzdrževanje. Letos je pa zavolo krize država tudi te svoje izdatke močno skrčila, tak, da se naša najvišja šola samo z največjih težavov zdržavle.

so kupili delnice. Kem več delnic je šteri kupo, tem več dobička njemi pripadne. Dobitek je včasih tak veliki, da vsaki delničar dobi trikrat ali pa še večkrat več kak je koštala delnica. Če je n. pr. delnica znašala 10.000 Din, dobi lahko za to 50.000 Din vsake leto i delničar niti s prstom ne geno za to, zato ka dostokrat niti ne ve, kde je tovarna, ki njemi neše takše mastne dobičke. Širomaški delavci

pa, ki z žulnatimi rokami delajo v toj tovarni, največkrat niti teliko ne dobijo, da bi lahko tak živeli, kak se spodobi za človeka. Ali je to pravica? Nikak ne! Pa denok se dnesden to godi, ar je dovoljeno jemati sad dela drugih, ar je dovoljeno žeti tam, kde smo ne sejali. Zgoraj navedeniva primera za dividende nam to lepo kaže. Mirno lahko pravimo, da so delnice največ krive denešnje krize. One so največ po-

mogle, da so se penzi stekali v žepe samo nešternih, drugim, ki so menje meli, so pa odtekali. I tak je nastano grozen prepad med maloštevilnimi bogatimi-kapitalisti i siromaki-proletarci.

Ne dosta menši vzrok denešnje krize kak delnice ali dividende so obresti (interesi). To se vam bo pa na prvi pogled malo čudno vidlo. Nikdar ste še ne mislili, da bi bile obresti krivične. Naši dedeki so davali i jemali obresti i tak so nam zrasle v meso i krv, da nam niti na miseo ne prišlo, da obresti nebi bile dovoljene. Kak smo v dividendah ne vidili nikaj slaboga, dokeč so siromake ne oropale vseh penzi i dokeč smo ne začnoli iskati vzrokov krize, tak smo tudi v obrestih ne vidili nikaj slaboga. Pa denok so obresti krivične. Obresti jemati je nedovoljeno. Cerkev se je borila proti obrestim že od začetka. Posebno sv. očeve i tudi vnogi papi so nastopali ostro proti obrestim. Sv. Avguštin, poleg sv. Tomaža Akvinskoga največji cerkveni vučenjak, ki je vmro že pred 1500 letmi, piše: „Če si dao človeki penze na obresti, to je, če si posodo penze tak, da pričakuješ, da nekaj več dobiš nazaj, kak si dao — ne samo penze, nego nekaj več kak si dao, naj bo to te že pšenica ali vino, ali olje ali kajkoli drugo, če pričakuješ, da več dobiš kak si dao, te si oderač (druge guliš) i v tom graje vreden ne hvale.“ (citirano po Tominci). Duns Skot, tudi veliki cerkveni vučenjak pa pravi: „Penzi po svojoj naravi ne prinašajo nikšega sadu, kak neštene druge stvari, ki same rodijo: nekš sad prihaja od penzi le od ljudskoga dela tistoga, ki penze vporablja. To delo pa ne od tistoga, ki je penze posodo. Što bi zato šteo meti hasak od penzi, šče meti korist od ljudskoga dela, štere njemi pa tisti ne dao, s tem, da si je od njega penze sposodo.“ (po Tominci) Iz toga vidimo, da se je cerkev borila proti obrestim, ar so krivične, samo da je je dobička lačni svet ne poslušao. V naslednjih vrstah bomo dokazali, da so obresti

Kranjec Miško:

Lüdje.

1. Vüzemske senje. (Legenda).

Korén i Medén sta dobriva kmeta, bi pravo, najbolšiva kmeta v vesi, mogočniva skoro kak casar i krao. Ali prav to je hudo, ar sta oba mogočniva i nieden ne naj-mogočnejši. Da bi povemo bio Korén naj-bogatejši, bi bila stvar v redi, lepo v miri bi živo i bi davao Bogi spodobno hvalo. Ali ka, kda je poleg še Medén, ki je ed-nako bogat i mogočen. Če se vam na pri-liko srečata na cesti, se ne pozdravita. Vsaki na edno stran gleda i si svučkavata. I Korén si misli teda:

„Mrcina, kak ide mimo, ne da bi se poklono“.

I isto misli Medén:

„Lehko bi se mi odkrio, ne pa, da gleda vstran“.

I tak vam majo v toj vesi celo dve stranki. Edna je za Koréna, edna pa za Medéna i se včasih strašno kregajo. Celo zbili so se že, ne da bi znali, zakaj. Vsaka stranka se je protila edna proti ovoj:

„Mi vam že pokažemo!“

Tak ide ta stvar že duga leta naprej. Korén i Medén sta že med tem obstarala, spooženila deco i sta tak brez skrbi. Mladi gospodarji skrbijo za gospodarstvo, nji-va sta se pa začnola skrbeti za nebesko kraljestvo. V mladosti človek istina lahko

tak ali etak živi, ali na stara leta pa je dobro za nebesa se pobrigati. Kakkoli si na zemli mogočen i bogat, si v nebesaj lahko zadnji, če sploh prideš v nebesa. Zato ne, da bi se z Bogom igralo.

Tak sta teda redno vršila svoje dužnosti i celo več. Vgojčno je kdakoli bilo videti, da je šteri šo k meši. Če je šo na priliko Medén, je Korénova hči taki opazila i pravla:

„Joj! Sosed že pá idejo k meši“.

Korén, ki je to čuo, se je taki spravo i za deset minut se je že paščo za sosedom i zgučavao:

„Mislo je, da me znori, pa me ne bo“.

I komaj je Medén poklekno, zmolo i se veselilo nad tem, da je vujšeo sosed i da bo meo več zaslužnja v nebesaj, je zapazo poleg sebe sosedu.

„Glej ga, vraga“, je pravo „je že za menov“. To si je mislo med seboj, a Korén se je zvito i nevoščljivo smejao. Medén pa se je nagnio k sosedu i ga pitao:

„Ka dnes ne boš sadio?“

„Po meši“ je resno odgovoro Korén.

„Aha, ve je še časa zadosta“.

Tak sta stala eden poleg ovoga i sta molila. Korén je potegno čislo iz žepa i napravio veliki križ. Tudi Medén je taki vzeo čislo.

„Dnes je častitlivi del“, je pošepno Medén.

„Ne, že veseli“.

„Še ne prineso kepčeka.“

„Meni je že. Včeraj se je začno“.

I tak sta molila nekaj časa.

„Šteroga ti moliš?“ je pitao Korén.

„Častitlivoga“.

Korén se je nasmehno. Naj li moli, bo že vido, da je ne prav. Sam se je paščo. Kda je končao, je bilo do meše še zadosta časa.

„Molo bom na glas edno čislo“ je pravo Medeni.

„Pa še ne dugo, ka si ti molo. Pa bi že pa rad?“

„Ti si prehlajeni. Čuo sem te, da kašlaš“, je odgovoro Korén i začno je na glas i vsa cerkev je odgovarjala. Medéna je to svadilo. Spravo je čislo v žep i potegno iz drugoga staro molitveno knigo, si djao očale na nos i odpro odzaja, vzdihno po-božno i začno polglasno moliti. Zda pa je bio Korén v stiski. Prvle kak zmoli čislo, bo Medén že daleč. Na srečo pa se je taki začnola meša i Korén je z vzdihom spravo čislo, vzeo knigo, odpro, pogledno na sosedu, kde te moli. Molila sta oba nato mešne molitve i pazila, da ne bi šteri prvle obrno lista. Vso mešo sta se tak paščila.

Nieden ne smeo več zmoliti, ne večkrat biti pri meši i pri obhajili. Pa to ne da bi se človek smejao. Za zaslužnje nebes se je šlo. I kak naj bi Medén pusto, da bi njegov sosed Korén meo v nebesaj

zaistino krivične i da so poleg dividend največ krive denešnje krize.

Videli smo že, kak velike dobičke majo neštarni, ne da bi količkaj delali za to. Kama pa devlejo te peneze? Navadno jih vlagajo v banke, kde se sami od sebe vnožijo brez vsakšega najmenšega lastnikovoga dela. Jasno je pa, da mrtva reč (penezi) ne more kotiti, i denök zgleda tak kak da bi penezi v banki kotili. Če vložite v posojilnico 1000 Din, se to jezero vnoži samo od sebe, tak, da je v ednom leti že 80 novih dinarov, če vložite sto jezer, vam za leto dni zraste za osem jezer. Pitanje je, odked je prišlo teh osem jezer? Penezi se ne kotijo, smo pravili, v posojilnici tudi ne delajo peneze. Odked tak? To je **sad ljudskoga dela**, sad dužnika, ki si je morao sposoditi v posojilnici peneze, ar jih je potrebovao, zato je pa morao v posojilnici plačati procenite, to je obresti. Da bomo še bole videli, kak obresti kradnejo siromaki peneze, vzemimo za vzgled za vekšo vlogo. Pravimo, da kapitalist vložil v banko eden milijon dinarov. Če so obresti po deset procentov, njemi te milijon prinese v ednom leti novih sto jezer. Odked? Siromakom jih je vkradno. Edno leto se je potepao med siromaškim ljudstvom i cecao iz njega sadove njegovoga dela, tak da je po ednom leti, kda se je vrno nazaj v banko, prineseo s sebov teh sto jezer. Če kapitalist pusti v banki teh novih sto jezer, njemi v naslednjem leti že pa tej nakradnejo novih deset jezer i tak ide to naprej, tak da če pusti milijon dinarov ležati v banki okoli osem let i tudi obresti ne jemle vstran, nastaneta iz prvoga milijona dva milijona. V naslednjih osmih letaj pa nastanejo iz teh dveh milijonov štirje milijoni. I računajte zdaj vsakših osem let ednok več, kakša strašna šuma zraste v nekaj letih samo iz ednoga milijona! Pa pri vsem tom lastnik toga milijona niti s prstom ne geno, samo teliko, da je pusto milijon v banki. Odked so tej milijoni, ki si jih je eden sam milijon

nabrao pravimo v pedesetih letih? To so penezi, ki jih je pripravljao siromak z znojnim čelom i z žulnatimi rokami. Ar sam najmre nej meo penez, si je v banki sposodo pravimo deset jezer i je zdaj delao noč i den, da bi si kaj spravo i bi kem prle vrno sposojenih deset jezer. Toda če je samo edno leto meo na posodo desetjezer, je morao na konci leta poleg te šume dati še 1200 Din. obresti. Te obresti so tisti vkradeni penezi, štere je vkradno zgoraj omenjeni milijon.

Iz toga jasno vidimo, da **obresti jemlejo peneze** tam, kde jih je malo, to je **siromaki** i **ih nosijo** ta, kde jih je dosta, to je **bogatin**. Pa je siromak poleg toga močno delao, bogatin pa nikaj. Kda smo to spoznali, lahko mirno trdimo, da **so obresti poleg dividend največ krive denešnje krize**. One so vnogo pomogle, da se bogastvo zbira v rokah samo neštarnih — bogatinov, siromaki pa vsikdar menje majo i nazadnje je prišlo do toga stanja kak je dnes, da se neštarni zalevlejo v izobilji, milijoni pa naravnoč stradajo. (Cerkev dovoli niske obresti, ar bi penez, ki se posodi, doma v gospodarstvu tudi prineseo hasek. To neje krivica, nego krivica bi bila, če bi penez brezplodno ležao i ne pomagao gospodarstvu, ni siromaki. Čem bole se vekša gospodarstvo, tem več zasluži delavec. Vr.)

(Dale.)

Politični pregled.

Jugoslavija. V parlamentu je sprejeti zakon, da se sme vse zrnje odavati v državi. Prek mej države pa samo Priviligirana izvozna družba sme odavati pšenico, žito. — V senatu se je razpravljalo od proračuna. Slovenski senator Ploj je trdilo, da je gospodarska stika prišla do viška i ka de pomali šla nazaj. V Ameriki se je začela i tu mora tudi iti najprle na bolje. — **Nemčija.** Največ zanimanja so zbudile v tom časi volitve državnoka predsednika Nemčije ino spoj njeni notranji položaj, Volitve, štere

so vršile 13. marca, so čitūdi, ka so ešče ne prinesle končne odločitve že nikelko razbistrile položaj. Maršal Hindenburg, za šteroga so šle v boj vse meščanske stranke i socialni demokrati, je dobo 18 milijonov glasov, njegov najhūjši tekmeč Hitler, voditeo nemških fašistov, pa je zbrao samo 11 milijonov glasov. Vršile se bodejo ešče edne volitve, pri šterih pa zagvūšno zmaga Hindenburg. Če se to zgodi, bo bar za nekaj časa odstranjena nevarnost, ka pride v Nemčiji do državlanske bojne, štera njoj je že večkrat grozila. Nemčiji do državlanske bojne, bi bila najhitrej naednok v plameni vsa Europa. Zavolo toga se je vsa Europa, posebno pa Francija, odejnola ob Hindenburgovoj zmagi. V zvūnešnoj politiki Nemčije opazujemo dve stvari: Na ednoj strani ščejo ostati Nemci bar na pogled v dobrom prijateljstvu s Francijov, šteroj so največ dužni. Na drugoj strani pa iščejo stike s sovjetskov Rusijov i se približujejo Italiji, štera je ešče zmerom hūda sovražnica Francije. Na te način skušajo napraviti skupino držav, ki bi stale nasproti državam, štere so se zbrale pod vodstvom Francije.

Nove novine.

Kak se čuje, Muravidék nede več dugo izhajao i bodo prišle na njegovo mesto nove novine z imenom Murska Krajina od šteri so zdaj že tri številke izšle. Te nove novine majo namen zagovarjati zdajšnje stanje v državi kak tudi politično i delovanje zdajšnje vlade i širiti novo državno stranko, štera ma ravno takši cio.

Zanimivo je, da je do zdaj, poleg naših Novin, štere so že pred bojnov začnole izhajati i štere stopajo že v 20 leto svojega izhajanja, izhajalo v našoj krajini samo po bojni 7 različni novin. Naše Novine so pa vse te najrazličnejše liste srečno preživele i čudno, tudi v toj velkoj krizi se čiduže bole i lepše razširjavlejo. Samo zavolo teški časov smo je nikelko zmenšali i njim tudi ceno tak nisko napravili, da

več zasluženja. Tu sta si oba ednakiva, najbogatejšiva, tam bi pa bio šteri na prvom mestu, drugi pa na drugom mestu i celo še bole odzaja. O, ka mislite, da Korén ne mislo na to? Medén pa toga ne mogeo dopustiti. Zakaj pa ne bi bio tam Koren bole odzaja? Bog že zna, kak bo napravo, Boga ne moreš znoriti. Zato bo pa tudi postavio Korena na pravo mesto, kak ga mož zasluži. Keliko so pa tiste njegove molitve vredne? Ha?

Tak sta molila Medén i Korén, dva bogataša, da bi mela oba ednako zasluženje v nebesaj i da bi tudi tam bila prviva.

Zgodilo pa se je, da se njima je prav na vūzemsko noč senjalo, da sta mrla. Prišla sta pred vesoljno sodbo. Lūdstvo je migalo i Gospod Bog je meo celi den poseo z njimi. Edni so šli na njegovo desnico, v sveta nebesa i so prepevali: „Aleluja“. — Drugi pa so šli na levico, škripali so z zobmi, preklinjali i ogen jih je požirao.

„Vse, kak je prav“ se je nasmehno Medén proti Koréni. „Bog že zna, što je zaslužo nebesa i što pekeo“.

„Boga ne mogoče znoriti“, je pritrdilo Korén. „No, pa jaz mislim, da mam velko zasluženje. Zračunao sem, keliko čisel sem zmolo, kelikokrat bio pri meši vse.“

„Jaz sem si tudi napisao na list. Bog je stari in bi lahko pozabo. Tak bo pa vido račun i bo znao, kama spadam“.

„Svetnik sem ne“, je pravo Korén, „ali daleč od njih ne bodem stao.“

„Jaz tudi ne. Deset let že Bogi samo hvalo davam, mislim, da je moje zasluženje veliko“.

„Kakši grešniki so šli že v nebesa! Vido sem jih. Še na nje se Bog ozri, kak da se ne bi na mene!“

„Bog lūbi pobožne lūdi“.

Mislila sta si v srcu, kak ta šla po svetih nebesaj mimo drugih lūdi na prvo mesto. Velko presenečenje jima je pripravio Bog. To bodo vsi gledali.

I tak se je vsa dolina Jozafat že izpraznila. Vsi so bili že pred sodbov, edni na desno, edni na levo.

Samo Korén i Medén sta še sedela i čakala, da pride Gospod Bog knjima. Drugi so resan šli sami ta, ali što je pa tudi meo telko zasluženja, kak njidva.

Bog pa je mogoče pozabo i so angeli že zaprli nebeska vrata.

Gospod Bog se je napoto malo na sprehod proti večeri, da bi si odehno po težkom deli. Angeli so šli z njim i njemi popevali vūzemske pesmi.

Teda je zapazilo Koréna i Medéna, ki sta sedela pod visoko cedro.

Stavo se je pred njima. Korén i Medén sta se poklonila i držala v rokaj krščake.

„Ka pa vidva čakata?“ je pitao Gospod Bog.

„Na vesoljno sodbo“, je odgovorilo Medén pobožno.

„Na sodbo?“ je pomislo Bog. „Ve je že minola“.

Korén i Medén sta se spoglednola.

„Što pa sta vidva?“ je pitao Bog dale.

„Što?“

To se jima je za malo vidlo. Tak se te brigajo v nebesaj za lūdi, šteri jim davajo vsakši den hvalo. Vendar sta povedala.

„Aa! Vidva sta tistiva?“ je pravo Gospod Bog. „Čuo sam, kak molita. Pa tista vajina molitev ne nikaj vredna“.

„Kak!“ je pravo Medén. „Midva sva nemešnjaka, bogativa človeka, pa vklūb tomi živeva, kak se spodobi. Moliva, kak nihče drugi“.

„Tū, prosim, je račun“, je hitel Korén. „Vsa čisla sem preračunao, meše, molitve, pobožne vzdihe“.

Bog pa dugo ne šteo vzeti računa v roke. Naposled pa ga je le pogledno i se nasmehno. Velo je prinesiti ednomi angeli svinčnik i prečrtao celi račun. Prav tak je napravio z Medénovim.

„Svet lahko norita, mene pa ne mogoče. Idita nazaj na svet i delajta dobra dela i bodita ponižniva. Jaz mam legije angelov, ki mi lahko davlejo hvalo. Dobrih del pa ne morejo delati. To samo lahko napravijo lūdje i še bole bogatci. Idita na svet, v roke si segnita i lepo živta, pošteno i ne mislita, da se da Boga znoriti.“

so naše Novine v celotni državi najfalejše. Če pa bodo novi naročniki tak lepo pristopali, kak se to v zadnjem času godi, bomo našim naročnikom ravno za to ceno lahko naskori večje Novine pošilali.

Če bi se pitali, ka je vzrok, da se naše Novine ne samo dobro držijo, nego tudi v tej težki časi tak lepo razširjavljajo, nam odgovor nede teški: Naše Novine so vsigdar mele pred očmi samo dobro našega ljudstva. Nigdar so se ne bojale zagovarjati naše krajine čiravno so zato nezmerno dosta morale pretrpeti. V dvajseti letaj je naše ljudstvo vse to sprevidlo i spoznalo pa ravno zato se tej Novin s takšov lubeznostjov drži.

Dostakrat so nas vsi zapustili, samo Novine i tisti naši nesebični možje, šteri stojijo za Novinami so nas zagovarjali i branili pred krivicami. Mi znamo kelkim so Novine pomagale, kelko krivic so odvrnole od naše krajine, zato Novin tudi v tej časi nemremo zapustiti. Želimo samo, naj bi Novine kem prve dobile potrebno število naročnikov, da bi lahko nikelko večje izhajale i na to bomo v tej časi vsi delali.

M. Sobota

— Gospodinski tečaj se začne v Soboti 25. aprila. Udeležence, štere se ščejo udeležiti toga tečaja, se naj javijo pri Koli jugoslovenski sester v Soboti. Gde se bo ravno vršo te tečaj bo odvisno od števila prijavitelj.

— 40 letnico farne službe je obhajao 18. marca g. Kovač Štefan senjor soboške evangeličanske. verske okrogline.

— Vüzemske počitnice za dijaštvo so se začnole v četrtek 23. marca i do trajale do 29. marca.

— Duhovne vaje za dijaštvo so se vršile premnoči teden v farnej cerkvi. Začnole so se na Jožefovo, končale pa v ponedeljek po tistom. Duhovne vaje je vodo vlč. gospod p. Lederhas, jezuit. Dijaštvo

Kda se je Medén vgojčno zbudo, je pogledno po hiši i ne mogeo razmiti, ali še žive, ali pa je že mrtev.

„Nete šli k meši? Korén so že šli!“ je dejala hči.

„Ka, je že šo?“ se je zdigno Medén. Moram se paščiti da ga zgrabim. Kak je šteo vujti! Mrcina!“

Kda pa je šo po kolniki, se je spomno na senje. Vroče njemi je postalo. V cerkvi pa so peli vüzemski zvonovje i okoli je bila skoro že pomlad. Dojšeo je Korén i dao njemi je roko.

„Bog daj, sosed“.

„Bog daj“, je pravo Korén i je bio nekam potr. Tak sta hodila nekaj časa i mislila, kak bi se prosila odpuščenja.

„Grozne senje sam meo“, je pravo Medén.

„Jaz tudi“, je vujšlo Koréni.

„Ti tudi?“ se je nedén razveselo.

„No —, kaj si pa ti sanjao?“

Neden je bil vesel. Zdaj se mu ne bo treba ponižati pred sosedom.

Korén pa je bil zviti in premeten, in si je mislil: „Ne boš me kartako, preljudi sosed —“. Vendar je pravil: „Sanjalo se mi je, da si ti umrl in prišel v dolino Jozafo, na večno sodbo —“.

„Jezuš, kako laže“, je mislil Medén, pa le poslušal dalje. „Bog se pa ni ozrl nate in ti je račun prečital. Vse, kar si dozda delal, je brez zasluženja. Gospod

se je ves čas lepo obnašalo i bilo z vsem izredno zadovoljno.

Drago meso v Soboti. Čudno se nam vidi, da je cena mesu ešče izdak nikaj nej spadnola, čeravno ljudstvo mora svojo živino mesarom skoro naravnoč šenkati. Potrebno bo, da si začnemo s pomočjov zadrug kem prve pomagati.

— **Lepa zmaga naših sportnikov v Graci.** Table tenis sekcija soboške S. K. Mure je poslala na veliko mednarodno tekmo vanje dne 19. in 20. t. m. v Gradec tudi svoje najbolše igralce. Tej igralci so dosegli jako lepe uspehe ino so bili v čast našoj Slovenskoj krajini. Nenec Ludvik je doseglo prvo mesto v moškem singli, Nemec Janez pa drugo mesto. Brata Nemca sta zmagala na prvom mestu v parskom tekmo vanji, Gč. Cimperman i g. Nemec Janez pa prvo mesto v tekmo vanji za mešane pare. Bili so junaki dneva ino so prinesli vsa prvenstva domo.

D. Lendava

— **Velike škode.** Toplo vreme, ki je po dugoj zimi začelo rastaplati sprotolešnji sneg, je napravilo dosta škode na setvi. Velke vnožine snežnice se je razlejalo po lendavskom poli, da so namestaj bila cela jezera. Voda je vničila dosta setve.

— **Nepravilnost.** V Lendavo je bila nastavljena zdravstvena sestra, gdčna Pirkmajer. Tükajšnje kroge, ki se za javno življenje zanimajo, je jako iznenadilo, da je občinski urad plačao za njo stanovanje. To prej iz nekoga zdravstvenega fonda. V nasprotji s tem ugotavljamo, da plačuje te sestre banovinska uprava. Člen 11 zakona o zdravstvenih občinah najprej pravi: „V okolišju združene občine postavi banovina: 1. zdravnika, 2. sestro pomočnico. To osebe se smatra za banovinsko. Krediti z njegove prejemke se postavljajo v banovinske proračune.“

— **Dvoji ogenj.** V Lendavi je že skoro vsaki teden ogenj. Pred kratkim je zgorela

v varaši samom Stankova parma. Pri tom ognji je bilo jako nevarno, da se ogenj razširi na celi varaš. Parma sama je skoro na sredini varaša, poleg toga pa je pihao močen jug. — Drugi ogenj pa je bio na Jožefovo v Lendavski goricaj. Zgorela je hramba Denša Jožefa i Marka, posestnika iz Brezovice. Rešeno je samo vino. Ostala posoda je vsa zgorela. Gasilo se je površno, ar je vno go pijanoga naroda gledalo ogenj. Ogenj so brčas hudo bne roke podteknole.

— **Žakucija.** Šošteri Pauki so zlicitali šivalni stroj, ka ne mogo dače plačati. Mesari Bohar Adami je prišlo nazaj 24 telec. Da meso ne zvonja, se je tržila kila po 5 i 6 Din. V par vūraj je vse zodano. Teoci so zato prišli nazaj z Austrije, ar po sklenjenoj pogodbi samo za toliko dinarov vrednosti smemo voziti v Austrijo, za koliko dinarov Austrijci svoje blago k nam vozijo. Vse se najprej plačuje prek Narodne banke obej držav. Ar naša Narodna banka ne prijela toliko penez, koliko bi mogla dati, zato so prišli teoci nazaj.

VABILO

na občni zbor KMETIJSKE NABAVNE i PRODAJNE ZADRUGE z o. zavezo v BOGOJINI, ki se vrši dne 4. aprila ob 2 uri popoldne v zadrugni prostoraj s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva i nadzorstva. 3. Odobritev računskoga zaključka za leto 1931. 4. Volitev 1 člana v nadzorstvo. 5. Slučajnosti. — Če v napovedanom časi ne bi bilo zadostno število navzoči članov, se vrši pol vore sledi novi občni zbor, ki veljavno sklepa ne gledeč na število navzoči članov. — Načelstvo.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvrševanje agrarnoga zakona. 1. 2 3. 4 §§: V tej 4 paragrafaj je povedano, da so v glavnom ostale vse dozdašnje odločbe agrarne reforme v veljavi, to je agrarno zemljo določijo kak prva oblast banske uprave, agrarne interesente pa določijo ambulantne komisije. Te komisije

premislili. „Potem pa le sedi za stol in jej in pij.“

Velel je prinesiti ženskam s tepsijo pogače in vino v kanti in vse dal postaviti pred berača. Ta pa ni jedel in ni pil. Bila sta sama v hiši, deca so se igrala zunaj in ženske so odšle nekam.

Medén si je vzel listek in nekaj pisal.

Potem se je ozrl po beraču, ki ni hotel jesti. Potem se je pa zmedel. Pred njim ni več sedel berač, temveč visok človek, odet v belo hajlo.

„Kaj pišeš?“ je vprašal tujec.

„Da sem ti dal jesti. To je dobro delo. Lahko ga bom pokazal Bogu da bo videl. Korén te ni hotel nahraniti, jaz pa sem ti velel vse prinesiti.“

„Daj sem listek“, je dajal tujec. Medén mu ga je dal. Bil je ves iz sebe. To vendar ni bil več berač.

Ta je prečital, kar je bilo napisanega in raztrgal papir.

„To ni dobro delo“, je dejal, se dvignil in šel. Bil je visok in Medén je v njem spoznal Sodnika iz sanj, ki jih je imel ponoči.

Spaznal je, da odhaja od njega Bog. Bog je šel dalje po vasi, ognil se samo Korénove hiše. Kjer je vstopil, so ga kot berača (v takega se je spremenil) nahranili in je povsod delil svoj tihi blagoslov. Samo k Medénu in h Korénu ni prinesel blagoslova.

Bog mi je naročil, da naj pazim na te, da se spokoriš. Velel ti je, da mi daš roko, da si ne bova več sovražnika —“.

„Lažeš!“ je dejal Medén. „Poleg mene si stal in je prečital tvoj račun. Tebi je velel, da mi daš roko. Kako bi se rad lepega delal. Mrcina! Pa Boga ne znoriš.“

„Daj mi roko.“

Medén ga je pogledal.

„Tebi?“ — zakaj pa ti nebi dal meni? Tebi je Bog naročil —. Kaj sem jaz manj od tebe? Moj grunt je tako velik, kot tvoj, toliko zemlje imam kot ti. Tako sem ugleden kot ti, pol vasi je za meno.“

In si nista dala roke. Pa je bila Velikanoč. Sovražniki so si dajali roke v prijateljstvo, samo Medén in Korén se nista pomirila.

„Ne dam mu roke“, si je mislil Medén in odprl knjigo na petdesetoj strani.

„Mrcina“, si je dejal Korén. „Misli, da sem jaz kaj manj od njega, da bi mu dal roko.“ Pogledal je, kje sosed moli in je odprl na isti strani svojo knjigo in sta se paščila, kateri več zmoli.

Popoldne je prišel v vas star berač. Stopil je k Medénu v hišo, molil i poprosil za dar.

„H Korénu pojdi“, je dejal Medén.

„Zdaj sem bil tam“, je odvrnil berač. „Pa so me poslali k vam —“.

„A tako“, je dejal Medén in se je

tudi razparcelirajo zemlo i jo dajo vknižiti na agrarnoga interesenta, kak lastnika.

Kotrligam agrarne zadruge iz Sobote i okolice se naznanja, da naj za vüzem iščejo meso v gostilni Turk že na Velko soboto.

Dnevne novice.

Dvojna slovesnost v Maribori. Na Jožefovo je Maribor obhajao dvojno lepo slovesnost: 21. obletnico, ka so naš mil. g. apoštolski administrator i knezoškof posvečeni za pšpeka i 150 letnico, kda so sv. Oča papa Pij VII. v teških dnevaj, gda se je casar Jožef II. zdigno proti praviciam Cerkev, potüvali k njemu v Beč, da ga odvrnejo od slaboga početja. Na toj poti so bili v Maribori v grajskoj kapeli pri sv. meši. V stolnoj cerkvi so na Jožefovo mešüvali Prezvišeni vladika, predgali od sv. Jožefa g. kanonik Časl, v grajskoj kapeli so pa mešüvali i predgali pomožni škof mil. g. dr. Ivan Tomažič. Velika stolna cerkev je bila pri toj priliki nabito puna.

Strašna smrt plivanoša. V Brunswiki v Ameriki so v katoličanskem farofi zgoreli plivanoš dr. Bende Stanislav. Večer so meli v dvorani sv. Ladislava edno predavanje za svoje vernike. Po predavanji sta prišla z g. kaplanom domo i naskori legla k počinki. Iz neznanoga zroka je v hiši nastano ogenj. Kda so se g. kaplan na prseketaње ognja prebudili, je bila plivanošova spalnica že vsa v ognji. Rešitev je bila nemogoča. Le ognjegascem se je posrečilo vdreti v sobo, kde so pri dveraj našli g. plivanoša že vsega zgorenoga. Za dobrim dušnim pastirrom žalüjejo vsi, ki so ga poznali.

Najbolši organist Jugoslavije mrtv. V 67 leti svoje etarosti je vmro v Novom mestu naš najbolši organist i še prek mej države poznan skladateo lepi cerkveni pesmi Hladnik Ignac. Njegove nadvse lepe cerkvene pesmi so poznane tudi v naših cerkvaj. Dober Bog naj njemu za nje plača, štere so teliko duš potolažile.

Slovenska krajina.

— **Vesele blažene vüzemske svetke** želemo vsem našim dragim naročnikom i vsem njihovim domačim. Vredništvo i uprava Novin.

— **Pridite na vüzemski pondelek na igro „Kraljevstvo palčkov.“** To lepo dečinsko igro bodo igrali v Našem Domu v Črensovcih deca žižkovske šole. Čisti dobiček ide za Rdeči križ. Sedeži po 5 Din., stojišče 2 Din. Marca 28. na vüzemski pondelek ob 3. bodite vsi pri toj jako lepoj nedužnoj prireditvi. Deca bo tudi deklamirala i med igrov dosta popevala.

— **V. Polana.** Zbetežao je na obisti naš dober organist g. Balažic Franc. Zdravi se v ormoškoj bolnici. Želemo njemu skorajšnjega ozdravljenja. — Naš novi širiteo Špilak Števan, mladenec, je spravo sedem novih naročnikov za Novine. Naročniki so njemu plačali naprej na frtao leta. (Hvala za gorečnost i zgled vsem širitelom. Vrednik.)

— **Beltinci.** Pri nas so se bili na Jožefovo i na Cvetno nedelo tudi. Cerkev svoje včini z navuki; prosimo pa civilno oblast, naj njej pomaga zatreti to grdo podivjanost. Predvsem pa krivimo stariše, ki vseli poiščejo, če je zadnje pišče doma, za deco se pa ne brigajo, gde hodijo i ka delajo. Novoga bi ešče to bilo, ka se je razneslo po vesi, ka je vkrađnjeni v ednm mestu pes pa odani v Lipovce.

— **Širitelom naznanimo**, da smo štampali z te lepe vüzemske številke Novin par sto falatov več. Vsaki novi naročnik je dobi brezplačno, če si naroči bar na frtao leta Novine i plača na frtao leta 5 Din.

— **Brezovica.** Marca 18. so obiskali kürnjek Zver Marka gostje z kelečimi rokami. Ar je gospodar strelao na nje, so mogli samo pet kokoši odnesti.

— **Gornja Lendava.** Marca 18. smo zakopali Vrečič Mihaela, dobroga krščanskoga moža. Kak je bio priljubljen, svedoči najbolje velikanska procesija sprevodnikov. V pokojnom obžaltüje g. Sukič Jürij, klobučar v M. Soboti svojega testü, njegova gospa svojega očo. Našoj vngoletnoj naročnici, Sukičovej družini izrekamo globoko sožalje. V molitvaj smo se spomnili i se še bomo pokojnoga. Spreveda se je vdeležo tudi g. Horvat Joško, mlekar z M. Sobote, ki nam je poslal z gosti iz M. Sobote pa od Grada, med temi vnoge dece sledeči pozdrav: „Ob priliki izleta v Gornjo Lendavo iz najsevernejšega dela našega narodnoga tela Slov. Krajine k Vašemu godi za 19. marc vörno vdani vam sinovi za vaše ideale „Ljübezen do Boga i blišnjega“ vam stojezero pozdravov pošilamo.“

— **Ne namlačen, samo sünjavan.** G. Kreslin Jožef, gostilničar nam piše, da ne drži, da bi ga na Matjašovo dečki namlatili. Šteli so z vulice vdreti v gostilno, a on, da jih ne püsti v lokal, je dveri zapirao. Pri tom deli so ga s stub sünoli. Piše nam, da je žalostno to, ka so pri toj „sramotnoj igri bili poleg tudi neki beltiński dečki.“

— **Ka trbe napraviti z časopisom, šteroga nismo naročili pa nam ga pošilajo?** Odredba se glasi, da se zapiše gor „ne sprejemem“ ali „nazaj“ pa se vsaki mora podpisati. Pri naših Novinaj se je dostakrat zgodilo, ka smo je nazaj dobili, čeravno ne bio nišče podpisan, ali predpis je to, ka se vsaki podpiše, ki časopis vrne. Zato podpišite se, ka vas nišče nede terjao, penez nega.

Seniorati evangeličanske cerkve v M. Soboti. Naši izseljenci evangeličanskoga verevadlütvanja se obračajo na vredništvo našega lista, naj njim naznanimo, gde bi mogli dobiti evangeličanskoga duhovnika na Francoskom. Prosimo vngopoštüvani seniorat, da nam blagovoli to naznaniti, ka mi tev našem listi objavimo prošeni naslov za evangeličance, naše naročnike.

— **Licencüvanje bikov i kanžarov** (merjascov) se je vršilo 15. marca v Turnišči, Dobrovnik i v Bogojini, 16. marca v Beltincih, Črensovcih i na Kapci; 17. marca v D. Lendavi i v Dolini. Aprila 7. je naknadno licenciranje v D. Lendavi ob 10. Licencirani so samo biki simodolske pasme (fajte) i samo beli kanžarje.

— **Srečke za zidavo katedrale v Beogradu** do se vlekle 1. maja. Cena srečk: dvojna 200 Din., cela 100 Din., polovična 50 Din., 1/4 25 Din. Dobitki v penezaj znašajo skupno pet milijon dinarov.

— **Lenovo seme** bo delila v jeseni banska uprava po polovičnoj ceni v našoj krajini. Lena namreč ešče daleč premalo povamo. Fabrike bi rabile neprimerno več lena, pa ga nindri nemrejo dobiti, ar ga lüdstvo premalo seja. Dobro bi bilo, da se lüdje kembole poprimejo povanja lena, žteri nam vsem v tej težki časaj ešče lepe peneze lahko prinese.

— **Pozdrav pošilajo iz Francije** pa želejo vesele vüzemske svetke celoj Slovenskoj Krajini, posebno pa svojim doma-

čim i naznanjajo, da se njim precu dobro godi v Franciji: Lipič Martin z Gančan i Vukan Štefan z Rakičana i Vogrinčič Jožef iz Pertoča, ki pozdravlja i g. plebanoša pri Sv. Jeleni.

— **Zahvala.** Podpisani se toplo zahvalim vsem, ki so me na god ali za svetke pozdravili bodisi v osebi, bodisi potom naših listov. Posebno se pa zahvalim dragoj dečici za pozdrave. — **Rlekl Jožef, vp. pleb. Črensovc.**

— **Tak delajo, ki lübijjo.** Recek Leopold, naš večletni naročnik nam piše iz Canade: „Čeravno je kriza, od naših Novin ne odstopim. nego je plačam za sebe i svoje domače.“ Krščanski duh nači ne more gučati i delati.

— **Glava Novin.** Novine so dobile novo glavo za vüzem. Narisao jo je svetovno znani arhitekt, g. Plečnik iz Ljubljane. Gda se g. arhitekti na tom mestu tudi toplo zahvalimo za lepo delo, prosimo v Slov. Krajini naše hiše, naj vse stopijo pod to glavo, bar dve skupno. Naročnina za dve hiši do konca leta je samo 7 Din. 50 par za edno.

— **Preglejüvanje i žigosanje lagvov** se bo vršilo pri postaji za kontrolo lagvov (sodov) v Soboti 13. ino 14. aprila, 11. ino 12. maja, 10. ino 11. juna tekočega leta.

— **D. Bistrica.** Naši dečki i deklet se skrbno pripravljajo na igro: „Na dan sodbe.“ Igra je jako lepa. Pridimo jo vsi gledat, zato ka naša mladina nastopi prvokrat. Igra bo na belo nedelo, to je 3. aprila v Našem Domu v Črensovcih ob 3. popoldne.

— **Število naročnikov Novin leporaste.** Vsem gorečim našim krščanskim dušam se toplo zahvalimo za trüde, š šterimi naš krščanski list širijo i število naročnikov povekšavajo. Prosimo to i naprej!

— **Podpore za kmetijstvo** (travniške brane, semenja, vapno i druga umetna gnojila, stroje, gnojnične sesalke ali pumpe) se dobijo pri banovini pod gotovimi pogoji. Prošnje se morajo kolküvati i vložiti do 1. aprila prek srezkoga načelstva.

— **Martinje.** Naši naročniki si zgučavlejo, da bi Novine mele 8 strani kak prle, drage vole plačajo 5 Din. več za nje. — Veseli nas ta gorečnost. Pitamo pa vse naše naročnike, jeli to želejo vsi ali pa ne. Širitelje pitajte naročnike pa nam javite.

— **Banovinski kanžori**, subvencijski, bodo v kratkom dodeljeni našim občinam. Zato naj tiste občine, štere so dobile zavezna pisma, ta pisma kem prle izpunijo i pošlejo sreskomi načelstvi.

— **Semenski oves** od semenogojске postaje v Beltincih, je razdelilo okrajno načelstvo v Soboti kmetijskoj podružnici v Soboti i Markovci i sadjarskoj i vrtnarskoj podružnici v Gornjoj Lendavi. Ovsu je bilo 40 metercentov i je bio razdeljeni po polovičnoj ceni.

— **Semenski krumpiči** iz kmetijske šole v Rakičani se bodo tudi delili to sprotoletje. Razdelilo se bo okoli 40 metrov srednjerani sladki rdečkasti krumpičov (z imenom „rožnik“). Gda i pod kakšimi pogoji se bodo delili, bomo ešče poročali.

— **Ljutomer.** Tukaj je bila pokopana preminoči pondeljek ob veliki udeležbi sorodnikov, meščanov in znancev ga. Alojzija Velnar v starosti 76 let. Pokojnica je bila mati sr. šol. nadzornika g. Velnarja v M. Soboti in ge. Genovefe Brumenove trgovke. Kot mati je bila nelzmerno vzgledna, trpela je v svoji mnogoletni bolezn silno veliko, a prenašala je vse muke z največjo potrpežljivostjo. N. v m. p., zaostanim pa naše sožalje.

— **Duhovne vaje za dečke v Beltincih** so se vršile 10., 11., 12. i 13. marca. Če tudi v teh dnevaj je bilo slabo vreme, je itak do jezera dečkov poslušalo vsaki den od rane jutranje vore do večera svojega ljublenega govornika, vlč. g. Jožefa Bakana sal. duhovnika, ki jim je razlagao navuk Kristušov. V nedelo pri skupnem sv. prečiščavanju je bilo 704 dečkov. Ništerno starišovo oko se je razjokalo, kda je vidilo svojega sina klečati pred Kristušom i njega pobožno k sebi vzeti. Posebno je bilo lepo, ka so pri sv. mešaj i pri drugih prilikaj sami dečki popevali pobožne pesmi. Dečkom beltinske fare pa častitamo.

— **Rdeči križ v Beltincih** je meo občni zbor, na šterom je bio zvoljen za predsednika: g. dr. Franc Kolarš, za podpr.: gospa Daniela Mikuž-ova i Marija Ostercova, za tajnika g. Zorko Eduard, za blagajničarko gospa Valerija Medvedšček, za namestnico g.-na Marija Jerici. V nadzorstvo gg. inž. Maček Jožef i Ferdo Šprager. — R. K. ma 45 članov. V tom leti bo vekšo svoto penez razdelo med sirote. Bo meo 3. aprila „Akademijo“, čisti dobiček se razdeli med siromake.

— **Melinci.** Na vüzenski pondelek tukajšnje ogengasilno društvo priredi 3. dejansko šalo igro: „Moč uniforme“. Nabavilo si je tudi novi oder. Letos že drugokrat priredi igro ogengasilno društvo, ma tudi dober pevski zbor. Vse to vodi prelübleni g. vučiteo g. August Šilovinac.

— **Prosvetno društvo v Beltincih** priredi v Odrancih 10. apr. lepo nabožno igro: „Dve Materi“. Že zdaj opominamo c. občinstvo na 3. i 4. djanje, kde nastopi Olga s svojim prelepim spevanjom, kak tudi na angelski kor, ki je samo iz malih deklic. Za igro se vršijo velke priprave. Nove kulise, nove obleke. — Pripravla se tudi za Beltince lepa igra: „Prisežem“, šterom mislijo proizvajati 24. aprila.

— **Odranci** je ena največjih občin v dolnje-lendavskom srezi, ma 276 šolo

obvezanih dece. Istina, da je šče nova 6 razredna šola ne gotova, a ma stara šola dve lepivi učni sobi, kje se vrši pred i popoldanski pouk. Dece je mnogo, samo učitelov nej. Že drugo leto so samo trije gospodje zdaj je pa g. Kajč zbolio, tak sta ostali le dve učni moči. Vsaka učna moč poučuje po 2 razreda. G. Arnold Krepš vodja šole pa še ma mnogo opraviti z novov šolov, ar on vodi vse dopisüvanje i račune. Bojimo se da še on zboli od velikoga dela i ostane samo gospodičina Marija Kunaver s 276 decov. Če že občina Odranci aldüje v toj krizi toliko za novo šolo, bi se spodobilo, da bi bar zdaj meli 4 učne moči.

— **Nagla smrt** je pokosila mladoga verta Ivana Balažic iz Beltinec. V petek večer je vlego i v soboto je že vmro. Zapušča ženo i štiri drovne dece. Balažicovoj i Vöröšovoj rodbini naše sožalje.

— **Martjanci.** 22. aprila je neki znani tovaj odneso 12 kokoši z farofa.

— **Licenciranje bikov** v našoj krajini je končano. Poprek je bilo k licenciranju prignana jako dobra i lepa živina. Poznalo se je pa, da je lansko leto bilo malo krme. Za prvovrstne bike se bodo razdelile premije.

— **Kovani penez po 5 i 10 par trbe** vküp pobrati i dati v kakši dober namen. Vsakomi posameznomi se ne spleča nositi nikelko par k davčnomi uradi, če se pa to po celoj fari vküp nabere na dober namen, li nikelko vküp pride.

— **Sebeborci.** Naša občina dobi bano-vinskoga žrebca z imenom Coral 116, belgijske pasme. Žrebca bo zdržavao gosp. Lutar.

Zdravstvo.

Nervoznost. Ka pa je to? Obtrüjenost, izčrpanost živčevja. Ka pa je živčevje? Živčevje je za vlas debelo nitje, štero prepleta povsod naše telo, se proti hrbtenici i glavi združuje v konec i bole debe-

le niti, nato pa stopa v hrbtni mozeg i možgane, gde ma svoj izvor. Te niti so cügli našega tela, s šterimi možgani kak kočijaš usmerjajo, ravnaajo vse vidne, zavestne i podzavetne gibe, kretnje našega tela. Brez živčevja ne mogoče najmenše gibanje. Večkrat smo vidili med bojnov strel v gornji del roke i posledico, ohromelost dotične roke samo zato, ar je strelaj raztrgao niti živčevja. Takša ohromelost bi pa tudi nastopila, če bi bio dotični del možgan poškodüvan, gde te živce ma svoj izvor, ka je povsem jasno iz primera, da zgübimo oblast nad konji ne samo v slučajih poškodbe cüglov, liki tudi v slučajih poškodbe kočijaš samoga. Zato pa pod nervoznostjov razmimo utrüjenost, izčrpanost nitk živčevja i njihovoga izvora, možgan.

Ta izčrpanost je dvojna: prirojena i pridobljena v toki življenjskoga boja. Vzrok prirojene nervoznosti je največkrat alkoholizem, pijančivanje prednikov, pogosto tudi ženi ženitev obremenjenoga s takšim bategom. Vzroki pridobljene nervoznosti so lejko mnogi, predvsem ništerna nalezljiva obolenja n. pr. typhus, tudi navadna influenza, strupi, betegi z velikimi bolečinami, zgüba krvi, prenaporno düševno i telovno delo, düševni pretreslaji n. pr. velka žalost, nespanje, spolna razvüzdancost itd.

S kakšimi znamenji se pa prikaže nervoznost? Najvažnejša so: istočasna telovna i düševna utrüjenost, nezmožnost opravljanja navadnoga dela, zvanja, pobitost, raztresenost, slab spomin, razdražljivost, bojazljivost, nemirnost, glavobol, nespanje, slab tek, gotove srčne zmotnjave, padanje telovne teže itd.

Vse te motnje pa nastopajo v preveč različnoj moči i v različnom časi. Eden den se bolnik popolnoma dobro počüti, drugi den misli, da je zgübljen, da nega več pomoči za njega. Pa neje tak. Nervoznost je ozdravljiva bolezen, ponovi se pa jako rada, zato je važno, da se kelko mogoče izogiblemo zrokov prve kak je ogen v strehi.

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

II.

Doba rimske nadoblasti v Panoniji.

Leta 34 pred Kristušom si je rimski vojskovodja Oktavijan spravo pod rimsko oblast Japode, divje prebivalce Ilirije. Nato je Oktavijan vdaro v Panonijo ino zavzeo Siscio (denišnji Sisak). Tak je dobo močno oporišče za nadalne svoje načrte. Nato je Oktavijan dobo v svojo oblast tudi Sirmij ino ves severni deo balkanskoga polotoka. Zdaj so vidli iztočnoalpski prebivalci, ka je stem šla tudi njihova sloboda. Zato so se zdignoli Panonci med Dravov ino Savov pa deo Noričanov proti rimskoj nadoblasti, liki zaman. Bili so prisiljeni se umikati pred rimskimi legijami ino rimski povelnik Publius Silius je leta 16 pred Kristušom Norik prikapčo k rimskoj državi. (Norik je bio sosed Panonije na zapadnoj strani.) Bole močno so branila svojo staro neodvisnost panoska plemena ob Savi, Dravi ino Rabi. Sledili so upori v letaj 13, 11, ino 9 pred Kristušom. Posebno strašen upor je bio l. 6 po Kristuši. Najmre, markomanski kralj Marbod je podpirao panonske buntovnike ino beguncom davao zavetišče. Zato je rimski vojskovodja Tiberij prekoračo Dunavo ino vdoro v markomansko državo (zdajšnja Češka), ka bi kaznuvao Marboda. Zdaj se

pa začne nevaren upor v Panoniji. Panonci so se združili z Dalmatinci ino se zdignoli proti Rimlanom. Panonski vojvoda Baton je razglasio, ka so te upor pripravili Rimlani sami, zato ka so rimski voditelji pa vojaki strašno slabo ravnali z domačim prebivalstvom. Panonci z Dalmatinci ino drugimisosedmi so zbrali ogromno vojsko. Vdrli so v Italijo, eden deo vojske se je pa napoto proti Macedoniji, oni pa, šteri so doma v Panoniji ostali so grozili na njihovej zemli naseljenim rimskim državljanom. Pomorili so rimske trgovce pa razmesarili veterane ino z ognjom pa mečom vničavali vse. Ino ravno to zadnje početje je povzročilo propad njihove moči. Gda je zvedo rimski casar August za te panonski upor, je skleno premirje z Marbodom, markomanskim poglavarom ino zbrao veliko vojsko, štera je prisilila pod vodstvom Germanika pa Tiberija po dvoletni pohodaj v krvavo bitki ob vodi Bathimus, ka so se prostovolno podali. Z Z velkov krvoločnostjov je Tiberij zadušio upor pa zabrano nadalni upor. Vso zemlo je s s svojimi četami strahovito zropao pa vničo. Lüdstvo deloma spoklao, mlajši pa močnejši rod pa prodal v robstvo, druge pa preselo.

Posledica je bila ta, ka je postala Panonija l. 10 po Kristuši rimska provinca (dežela). Istina je, ka je prebivalstvo Panonije tudi dozda bilo pod rimskov oblast-

jov, ka je plačüvalo Rimi dačo, liki ohranili so si Panonci svojo samoupravo, živeli so po svojih lastivnih zakonaj ino so meli lejko svoje domače poglavare. Zdaj po toj bitki pa je postala Panonija rimska provinca, zato so prenehale njihove pravice, več so ne sami volili svoje poglavare, liki so bili pod rimskov oblastjov. Rimski kvestori so pobirali davek, pretori so pa bili sodniki, z ednov rečjov v vsakoj stvari je davao zapovedi v političnom ino v navadnom življenji Rim.

Delavni Rimlani so zdaj oblüdili zapuščene ino neobdelane pokrajine v Panoniji. Zidali so se gradi ino naseljavali kraji ob Dunavi. Na zapuščeni krajaj so zidali mesta (colonia, municipia), ceste ino ob tej poštni postaje. Najvekša zaslüga pa je ta, ka je dobila Panonija stike z Rimom ino tak se je zdigno kulturni položaj staroga prebivalstva Panonije. Polodelstvo, s šterim se je dozda le tu pa tam bavilo prebivalstvo, je pridobilo zdaj vekši obseg; obrt je pridobila z rimskov skrbjov vekšo razširjenost. Gosta naselitev rimski obrtnikov je povzročila hitri razvoj obrti ino ešče to, ka se je začnola gojiti tudi v Panoniji umetnost, od šteri nam pričajo v velkoj množini odkriti spomeniki, kipi, svetišča ino slike. (Popravimo: Pomotoma se je pred tem štampalo rimskoga zgodovinarja ime za Silviusa, on se zove Livius).

Zdravljenje bolnoga živčevja zahteva najprej dosta časa i previdnosti od zdravnika i močno voljo, potrpežljivost, vüpanje od betežnika. Zavladati mora predvsem med obema spodobno razmerje, kak je med očom i dobrim detetom, zdravnik mora poznati vse navade, razvade, ešče več, vso duševnost svojega betežnika. Samo na podlagi takšega spoznanja se lahko začne uspešna borba proti betegi. Betežnik pa mora zdravnika bogati. Sredstva za to zdravljenje so različna, odvisna veliko od poedinoga slučaja. V glavnem pa se skuša s primernov hranov i počitkom obdržati, ali celo zvišati telovno težo, z najrazličnejšimi kopeli vplivati pomirjevalno, bolnika odstraniti iz vsakdenešnje okolice, tudi na gore planine zavolo spremembe zraka. Zpomnimo si pa, da zdravila ostanejo na zadnje i se nūcajo — po zdravnikovom navodili, — samo pri težavaj, štere se ināči odstraniti nikak ne dajo. Redko gda koristijo igre dosta pa lejko škodujejo našim živcem zdravila, štera smo nūcali po priporočilih različnih kalendarov i časopisov, zato bodimo previdni ž njimi. Zdravnika bogajmo!

NEDELA (Vüzemska)

Vu onom vremeni Marija Magdalena i Marija Jakobova i Salome, so kúpile z čimbo; da bi pridele namazale Jezusa. I jako rano prvi den sobote pridejo k grobi; gda je zišlo sunce. I zgovarjale so si med seboj: što nam odvala kamen od dver groba? I nazaj gledajoče vidile so odvalani kamen: bio je najprej jako velki. I notriidoče vu grob, vidile so mladencu sedečega z-desne strani, oblečenoga vu belom gvanti i strašile so se. Šteri njim veli: ne bojte se, Jezusa iščete Nazarenskoga, raspetoga: gori je stano, ne je eti; ovo je mesto, gde so položili njega. Nego idte, povete vučenikom njegovim i Petri; ka pred vami ide v Galilejo: tam te ga vidili kak vam je povedao. (Sv. Mark XVI.)

Pokora (Paolo Segneri).

Pa pravimo, naj bo po vašem, ar se jaz neščem od glavne misli oddaliti. A vendar mi ne morete tajiti, ka je velika predrznost skrb za zveličanje svoje duše odrinoti na zadoji hip, predrznost, ar se vsem ne posreči vednako, da gda se ednomi posreči, se stotim ne posreči. Vučeni Scot pravi: „Nemogoče je v zadnjem hipl življenja pravo pokoro delati, ar je to preveč teško kak od strani človeka tak od strani Boga.“ Od strani človeka, ar je njegovo srce v grehi vtrjeno; od strani Boga ar je na kaštigo razdraženi. Pa vendar kakši dokaz skrbi za dušo bi bio te, če rajši srečen izid vašega večnoga blaženstva prepustite slučajnosti i izročite nevarnost, kak pa ženitev svoje hčeri, haske družine ali imanja ali pravde, ali herbijske; s tem kažeta, da vam je deveta briga temelni navuk sv. Eucherija: „Dušno zveličanje, ar je to največše delo, zaslužl tudi to največšo skrb.“

Pošta.

Gaber Franc, Srdica. Te pa naj bo po vašem račun. Bog povrni, da za poštino nikaj ne računate. Hčeri poslali prošeno. Večkrat se kaj zgubi Stanovitni ostanite! Gda nega skušnjav je stanovitnost ne v nevarnosti, to skušnjave prinesejo. Dnesden je najbolje potrebno, da se pitamo z Jezusovimi rečmi: „Jeli pa berejo z trnja grozdje i z ščetalja fige? Lajoje drevo ne more dobroga sada roditi.“ To so bože reči, proti šterim nega

apelacije. Ki ne lübi Boga i bližnjega, tistomi samo tisti verje, ki šče vkanjen biti. **Gjörök Fr. Bükovnica.** Hvala za pozdrave. Naročnikom Novin povejte kak najbolše bo, če dva naročita vküp edne Novine. Tak de cena Novin od vüzma do konca leta za ednoga, samo 7 Din. 50 p. Što to ne zmoro? Gda dobite odlok od veleposestva, koliko se njemi neha za maksimum i supermaksimum te mate priliko prizivati. **Šerüga Jožef, Sv. Sebeščan.** Dužnike izkaži, to je že vsem bilo javljeno. Ne trbe hoditi zavolo penez v Soboto, po čeki je pošli. **K. M. M. 40.** Na celo leto Novine i Marijin List 30 Din. pa poština od kalendara 2 Din. sküpnö 32 Din. **Lazar K. Crezancy.** Penez zadosta. Kalendar poslali vam v Petrovce. **Vogler Štefan, Mormant.** Prošeno odposlali. Dvakrat smo zato odposlali, ar smo ne znali, če si prvo pošilatev dobo ali pa ne. **Odgovor splitavajočim.** Če se vam pošle kakša tiskovina, štere neste naročili, napišite gor: nazaj i se podpišite. Če to napravite, vas ne morejo terjati. Če do jo pa li pošilali, vržte jo kama spada. Plačati vam je ne trbe. **B. Bibel, Sartronville.** Vse smo poslali na Villa Robert. Če ne bi dobili, nam javite. **Rajsar Štefan, Serancnurt.** Peneze dobili i po želi razdelili. Na „Dom“ ostalo 24 Din. kak svedoči poslano potrdilo. Hvala. **Ziško Cilika, Boistrancourt.** Poslali smo M. List i M. Ograček. Duga je ešče 24 Din. za to leto. Če ne bi dobili M. Lista ali Ograška, javite se.

Prekosnice.

Bič s poriščom. Patekar je vlak zamüdo, pa tužen hodi po varaši. Vküp pride z Janošom, ki je ravno iz tiste vesi, kak patekar. Porišče (bičnjek) ma v rokaj i se pokloni patekari. „Oh, hvala Bogi, Janoš, pa vi ste tudi tü? Lehko vküp ideva domo, hodite da si malo dol splaviva to strašno vročino i praj, jaz vse plačam.“ V gostilni si pripovedavleta od verstva, od gospodarske krize. Dva litra sta hitro spraznila. — „Na, zdaj lahko ideva, či je gospodi patekari po voli.“ Že dugo ideta po mesti. „Gde pa mate kočije Janoš?“ „Jas kočije? Doma! Sam peški prišeo. Jožek je nevolu delao za porišče, te sam njemi pa to küpo.“ Pa sta brezi reči prišla 13 ilometrov daleč domo, okoli pol noči.

Kukorica. Ivan pa Štefan sta si jako dobriva sosida bila, samo že jako pri letaj, stariva. Štefan je lepo kmetijo oskrblavo. Sin je pri vojakaj. Zdaj je zato v velkoj nevoli z delom. Nekaj se pritoži Ivani v nedelo odvečara od toga. „Znaš ka Štefan? Jas ti pomorem, samo nej z rokami ka sam slab, nekši reumatizem me mantra, liki s pametjov. Se znam posreči, kukorico bi ti trbelo obrniti na hiži, nej? Ka ti ovači spisnivi.“ „Ja to, to“ odgovori Štefan. „Ti samo idi domo, pa pri stoli sedi, jas za kakšo malo napitnino ti vse vred spravim.“ — „Dobro, ženi povem, da naj klobase sküha, vino pa mam doma,“ pravi Štefan, pa odide. Ivan na poti čaka, pa gleda, kak se približavleta dva financa, šteriva sranjeni tobak iščeta po vesih. „Bog daj dober den, g. stražamester, ravno vas čakam. Znaš ka? Nekaj bi Vam rad povedao, či me posluhnete. Ete sosed Štefan, meni preveč dosta kvara dela, pa se ne bi rad žnjim nategüvao, svajüvao, liki zdaj njemi nazaj pogveram. Tobak ma sranjeni na hiži pod kukaricov, zdaj de v vaši rokaj. To sam vam šteo samo povedati. Z Bogom“ Dva financa sta tak lepo kukorico obrnola z lopatami, ka je vse teklo dol po njima. Ivan pa pri aldomaši, ka si je zaslužo s pametjov, večkrat do dna pogledno v kupico, na klobase se dalo piti.

VABILO

na VI. redni občni zbor KMEČKE HRANILNICE in POSOJILNICE v DOLNJI LENDAVI, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo, dne 10. aprila 1932 ob 2 1/2. uri popoldne v osnovni šoli v Dolnji Lendavi.

Dnevni red:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 2.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskega zaključka za leto 1931.
- 4.) Čitanje revizijskega poročila.
- 5.) Volitev enega člana načelstva.
- 6.) Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Delavcom na znanje!

Šteri delavci želejo iti na polsko delo v Belje, Zeleno polje naj se zglašijo pri ANTONI VOGRINČIČI Cankova. 2

Mlatilni mašin. Ar sem küpo velki mlatilni mašin, odam maloga 4 HP., šteri ma vso pripravo za detelčno mlatitev. Mašin je jako dober i lehkij za brege. Mam tudi k odaji eden velki cilinder za zrnje pucati, pa edno dobro cirkolariko. Vse to se dobi na rate pri GJÖREK JANOŠI, Mlajtinci p. M. Sobota. 2

Ustanovljeno 1869. Ustanovljeno 1869.

M. Berdajs, Maribor

Trg svobode

priporoča svojo veliko zalogo deteljnegu, travnegu in vrtnarskega

semena

najboljše kakovosti. — Obenem pa tudi lahko krijete v moji trgovini vašo potrebo glede kave, sladkorja, moke itd., vse po najnižji dnevni ceni.

4

Telefon 2351.

NAZNANJE POLSKIM DELAVCOM!

Ki ščejo dobro zaslužiti v Šlavoniji na polskom deli na 6 mesecov naj se zglašijo pri GABOR ŠTEFANI i pri TOMPA MATJAŠI v Črensovci, tam zvedi vsakši za svojo plačo. Mora pa meti vsakši delavec svojo delavsko knigo.

K odaji je v Tešanovcih v ednoj parceli na ravnicah z zemljov 12 malih plügov močno zaraščenoga borovoga loga zreloga za posekanje in izkoriščenja listja. Oda se tudi na plüge. Küpi se lahko z hranilnov knjižicov i tudi na rate. Prekspelavanje včasi na čisto. Več pove lastnik JELOVSEK v Tešanovcih.

Precepljenje drevja.

Pri tom deli moramo najprej dobro premisliti, štero drevo bomo precepili i kak je bomo precepili? Če smo küpili cepleno drevo in je v istini divjak; če smo zbrali vrsto, štera v našem kraji ne rodi ali pa rodi drobno i nezdravo sadje; če mamö v našem sadovnjaki malo ali pa nikajvredne vrste; če napada štero izmed drev bolezen krastavec; i nazadnje ešče tisto či nam rada pozebe.

Pri tom deli pa moramo biti jako

previdni, ar se lahko zgodi, da drevo vničimo. Pri drevi štero ščemo precepiti, ga moramo prle pomladiti. Tudi tu so spodnje veje dukše kak zgornje, vendar pa je pri precepljavanju malo bole skrajšamo, kak pri pomlajevanju. Pri precepljavanju pa neodžagamo vsej vej, nego spadaj püstimo dve do tri veje, štere majo to nalogo, da vlačijo hrano do cepljeni mest. Imenijemo jo privlačnico. Te privlačnice püstimo do drugoga leta i je te skrajšamo i precepimo, če so v kroni potrebne. Če pa ne pa je pri stebli odrežemo.

Pri precepljenju drev moramo paziti tudi na starost dreva. Naše delo nema dosti uspeha, če precepljavemo nad 40 let staro drevo. Kem starejše je drevo, tem prle na sprotoletje ga moramo cepiti.

Precepljavemo lahko taki, kak smo drevo pomladili ali pa čakamo do drugoga leta i cepimo v mlade poganjke.

Cepiti začnemo pri najvišje stoječi vejaj i idemo vseli niže dol. Če nam drevo rodi rani sad, moramo precepiti tudi vsako vrsto itd.

Pri precepljavanju se lejko poslužimo tej načinov:

Spehavanje. Če sta podloga i cepič vednako debele, vrežemo podlogo poševno i ravno tak cepič, na šterom püstimo tri zdrava oka. Jiva zglihmo (spasamo) vkup, zavežemo z rafijov i zamažemo s cepilnov smolov.

Či je pa podloga debelejša, pa cepimo s presekovanjem, v žleb, za skorjo i najslabše je kalanje.

Pripehovanje ali od strani pridevanje, cepimo, če je podloga debelejša od cepiča. Podlogo odrežemo pravokotno i jo od strani odrežemo v obliki jezika. Ravno tak odrežemo cepič i ga pridenemo k podlogi, dale postopamo, kak pri prejšnjem.

V žleb pa ravno tak pripravimo podlogo kak pri pripehovanju. Na podlogi izrežemo žleb v obliki trikotu. Cepič pa k tomi pripravimo.

Za skorjo je ista priprava, odlüplimo pa skorjo.

Najslabše je kalanje i ravno to je pri nas najbolje v navadi. Pri niednom ceplenju se podloga ne rani tak močno, kak pri kalanju.

Trüge (dreva) gotove vseh vrst se, dobijo po najnižjoj ceni pri DOMA ŠTEFANI mizar Trnje.

E 352/32

2

Dražbeni oklic.

V Konkurni zadevi WEISS ŠAMUELA v Serdici šte. 84. prodado se dne **7. aprila 1932.** od 1/29. ure naprej in po potrebi naslednji dan po javni dražbi sledeči predmeti:

1 voz, 1 talige, grablje, več opeke, več sodov in razne gospodarske potrebščine; večje število pohištva: omare, mize, postelje itd. ter večjo množino specerijskega blaga.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem pa se lahko ti predmeti ogledajo.

OKRAJNO SODIŠČE v M. Soboti
odd. IV., dne 8. marca 1932.

MALA MLATILNICA Z MOTORJEM VRED

nova motor mlatilnica, generalno popravljena, vse kak novo. Motor se lejko küri z bencinom, petrolejom, sürrovim oljom ali plinom z lesenim vogeljom se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželimi pridelki stavbenim materijalom i. t. d.

MURSKA SOBOTA.

3

Mlatilni stroj se po fal ceni oda zavolo družinskih razmer. 5 H. P. Parni kotao 48. Mlatilnica M. A. V. Več se zve pri lastniku M. GREGOREC v Bogojini št. 126.

Zahvala.

Ob izgubi svojega predragoga Oče gospoda

Mihaela Vrečič

iz Gornje Lendave v svojoj čistilnoj starosti 76 leti mirno v Gospodi zaspali. Zahvaljüjemo se gg. duhovniki i školniki za lepo slovo vsem darovalcom vencov vsem onim, ki so ga v tak velkom številu spremili njegovej zadnoj poti, prišli od blüzi i daleč. Vsem i vsakomi posebi: Bog plačaj!

M. Sobota, 20. marca 1932.

Familija SUKIČ.

III. REDNI OBČNI ZBOR PREKMURSKE GOSPODARSKE POSOJILNICE R. Z. Z. DOBROVNIKI

se vrši dne 3. aprila 1932. leta ob 12. vüri v uradnom prostori Posojilnice s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
- 2.) Poročilo načelstva i nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskoga zaključka za l. 1931.
- 4.) Čtenje revizijskoga poročila.
- 5.) Dopolnilna volitev ednoga člana nadzorstva.
- 6.) Slučajnosti.

V slučaju, če bi ob napovedanom časi občni zbor ne bio sklepčen, se vrši pol vöre kesnej drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepa ne gledoč na število navzočih članov.

Premišlavaj si i bodi čeden!

Ne meči vün peneze na slab nič vreden črep.

PRVOVRSTNI I STALNI CIGLENI IZDELKI, KAKTI:

STREŠNA DVOREZNA OPEKA (DUPLIŠKI FALZCIGEO)

STREŠNA ZAREZNA OPEKA (FALZCIGEO)

STREŠNA BOBROVA OPEKA

ZAREZNA ŽLEBATA OPEKA

NAVADNA ŽLEBATA OPEKA

ZIDNA STROJNA OPEKA

ZIDNA ROČNA OPEKA

LÜKNJIČASTA OPEKA

DRENAŽ CEVI

TLAKOVCI

Se dobijo po fal ceni tudi na ratno odplačilo.

KRIŽEVSKA INDUSTRIJA
OPERARNA Z UMETNO SUŠILNICO
KRIŽEVCI pri LJUTOMERU
Telefon št. 3.

PUCONSKA
PARNA OPEKARNA
PUCONCI (Prekmurje)
Telefon št. 1.

Letna produkcija obeh opekarn je 5,500.000 razne vrste opeke, štere se većinoma razpošilajo v vekša mesta naše države, kakti v Zagreb, Ljubljano, Maribor, Celje itd.

Centrala prodajalnica:

HARTNER KAROLA SIN, Murska Sobota. Telefon št. 17. i 19.

Vapno, cement, deske

se dobi po dnevnoj ceni pri

MESARIČ ŠTEFANI

stavbeniki

v MURSKOJ SOBOTI.

MLATILNA GARNITURA

lokomobila „NICOLSON“, mlatec fabrikat FLÖTER vse v dobrom stanju skoraj kak novo se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželimi pridelki in stavbenim materijalom

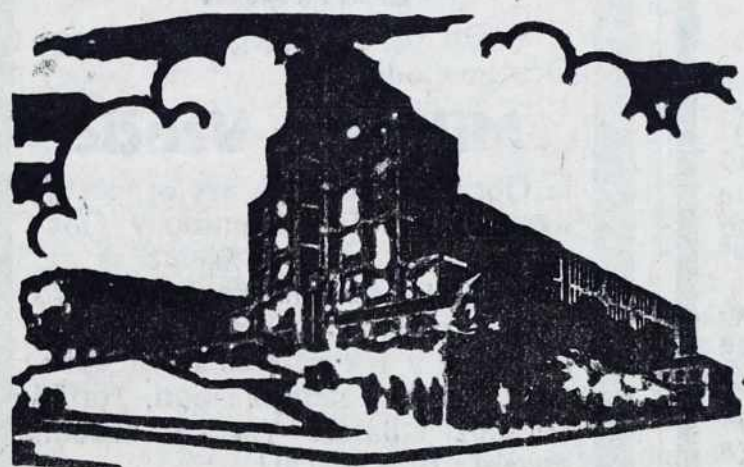
MURSKA SOBOTA.

3

Veliki dobici

SREČAKA ZA GRADNJU KATEDRALE

Dobrotvornog Društva Sv. Vinka u Beogradu

Uvjetovani su najmanjim ulošcima

U današnjem teškom gospodarskom stanju, sretan slučaj može da spasi situaciju. Kupite stoga

Srečku za gradnju Katedrale

i ovaj mali riziko može Vam već

1 maja 1932

na dan samog vučenja čitav imetak pribaviti!

Glavni zgoditak: Din 5.000.0000.—!**Najmanji zgoditak: Din 10.000.—!****Cijene srećaka:**

Dupla srećka	1/1	1/2	1/4
Din 200.—	100.—	50.—	25.—

PRODAJU VRŠE:

svi župni uredi, kolekture, novčani zavodi, crkvene i dobrotvorne ustanove itd.

Centrala:

BEOGRAD, Ulica Jovana Ristića 20.

Prodajna podružnica:

ZAGREB, Tvrtkova ulica 5.

Se štete naseliti?**AGRARNA ZADRUGA i HRANILNICA pa
POSOJILNICA v ČRENDOVCIH**

naznanjata svojim kotrigam, da data 10 svojim kotrigam v Gornjem Mihalovci zemlo za naselitev. Vsaka kotriga dobi 7 kat. oralov i rušt na hrambo pa les za štoke. Za vse to bi se plačalo v 10 letaj na 5% obresti. Letos ne bi se nikaj plačalo zvün kapore, štera se mora po-
žiti. Zemla je dobra i pri velkoj cesti. Cena niska. Zglasiti se trbe do

15. aprila v Črensovcih v Našem Domi.**Sprejmejo se samo delavne, trezne i siromaške družine.****VODSTVO ZADRUG.**